

Avarul

adaptare prescurtată după Molière

- Citește textul cu atenție! Dacă nu termini lectura sau nu răspunzi la toate întrebările, nu te descuraja. Acesta este un text destul de dificil. Te felicităm chiar și dacă parcurgi textul numai parțial. Succes!
- **Subiectele de la 1 la 10 valorează câte 3 puncte, cele de la 11 la 20 câte 4 puncte, cele de la 21 la 30 câte 5 puncte, iar cele de la 31 la 50 din nou câte 4 puncte. Se acordă 40 de puncte din oficiu.**
- **Se vor lua în calcul numai primele 40 de întrebări la care ai indicat un răspuns valabil.**
- Dacă te-ai răzgândit în privința unui răspuns bifat deja, le poți bifa pe celelalte trei pe care le consideri răspunsuri greșite și lăsa nebifat numai cerculețul răspunsului considerat bun.**
- Dacă ești un cititor experimentat, poți trece peste întrebările 1-10 (ai la dispoziție 50 de întrebări dintre care se punctează numai 40); nu neglija, însă, textul de pe primele pagini.**
- **Bifează „Sigur” dacă ești sigur de răspuns. Dacă răspunsul dat este corect, vei obține încă 1 punct în plus față de punctajul întrebării; dacă însă răspunsul este greșit, vei pierde încă 2 puncte pe lângă un sfert din valoarea întrebării.**
- **Pentru a vizualiza, pe Internet, analiza în detaliu a lucrării tale completează parola pe foaia de răspuns. După ce vor fi afișate rezultatele, vei găsi pe www.cangurul.ro analiza răspunsurilor tale.**

Acțiunea are loc la Paris.

ACTUL I
SCENA 1
VALÈRE, ÉLISE

VALÈRE – Élise, ai rămas pe gânduri. Îți pare cumva rău de legământul pe care l-ai făcut? Eu mă bucur nespun, iar dumneata suspini?

ÉLISE – Nu, Valère. Dar, ca să vorbim deschis, tare mă tem că te iubesc mai mult decât s-ar cuveni.

VALÈRE – De ce?

ÉLISE – Mânia tatălui meu, dojana familiei, gura lumii. Și mai mult decât orice, Valère, mă tem că îți vei schimba inima, cum adesea o fac bărbații.

VALÈRE – Bănuiește-mă de orice, Élise, dar niciodată de asta. Te iubesc cu adevărat. Pentru totdeauna.

ÉLISE (*privindu-l în ochi*) – Oh, Valère, te cred și îți mulțumesc. Totuși...

VALÈRE – Totuși? Élise, spune-mi, ce te neliniștește?

ÉLISE – Nimic. Dacă toată lumea te-ar vedea cu ochii mei! În făptura dumitale, eu văd frumoasele dumitale însușiri și recunoștința pentru felul în care cerul mă leagă de dumneata. Nu e ceas în care să nu-mi amintesc de primejdia care ne-a făcut să ne întâlnim. Nu uit mărinimia dumitale. Ți-ai pus în joc viața, ca să o scapi pe a mea de furia valurilor. M-ai scos la mal și m-ai îngrijit. Ai uitat pentru mine de patrie și familie, ai ales să stai aici, de dragul meu te-ai ascuns sub o înfățișare de împrumut, până a primi să devii chiar servitorul tatălui meu. Eu știu toate acestea. Dar ce ne facem cu familia mea? Tare mă tem că nu voi dobândi încuviințarea tatei.

VALÈRE – Nădăjduiesc că o să-mi regăsesc odată părinții și o să-i câștigăm de partea noastră. Cât despre tatăl dumitale, ai văzut strădaniile mele ca să-i fiu pe plac și ce mai comedie joc ca să-i intru în voie. Am izbutit până acum și am ajuns la convingerea că, pentru a place semenilor tăi, cea mai nimerită cale este să le măgulești cusururile și să te arăți încântat de tot ce făptuiesc. Trebuie să treci fără teamă peste marginile lingușirii, fiindcă orice obrăznicie, ca și orice negliobie, sunt înghițite cu plăcere atunci când te pricepi să le dichisești cu laude. Sinceritatea mea e în suferință. Dar când ai nevoie de oameni, n-ai decât să-ți faci gândul pe măsura lor. Vina nu e a celor ce lingușesc, ci a celor ce vor să fie lingușiți.

1. Molière a fost un scriitor francez aparținând secolului
A) al XX-lea B) al XIX-lea
C) al XVIII-lea D) al XVII-lea
E) al XVI-lea

Să facem cunoștință cu personajele și frământările lor:

2. Cine sunt Valère și Élise?
A) Doi tineri care s-au căsătorit și sunt în luna de miere.
B) Doi îndrăgostiți care și-au jurat iubire eternă.
C) Doi frați care nu se înțeleg cu tatăl lor.
D) Doi servitori în casa Avarului.
E) Doi tineri orfani care se iubesc.

3. Iată trăsăturile de caracter ale lui Valère, așa cum le vede Élise. Identifică trăsătura incorectă:
A) hotărât B) mărinimos
C) uituc D) curajos
E) iubitor

4. Valère a devenit servitorul tatălui lui Élise pentru că
A) era foarte sărac
B) este un om căruia îi plac primejdiile
C) este un om fără patrie și familie
D) este îndrăgostit de Élise și vrea să fie aproape de iubita lui
E) este recunoscător tatălui lui Élise

ÉLISE – De ce nu încerci, atunci, să câștigi și încrederea fratelui meu? Ce ne facem dacă slujitoarea o să-i dezvăluie taina noastră?

VALÈRE – Nu-i pot câștiga și pe unul și pe celălalt – firile lor sunt atât de deosebite! Élise, ar trebui să te folosești de dragostea fratelui dumitale pentru a-l atrage de partea noastră. Uite-l că vine! Vorbește-i de la inimă la inimă. Eu mă duc.

SCENA 2
CLÉANTE, ÉLISE

CLÉANTE – Sunt bucuros că te găsesc singură, fiindcă ardeam de nerăbdare să-ți mărturisesc o taină.

ÉLISE – O taină?

CLÉANTE – M-am îndrăgostit. Sunt hotărât și te rog să nu întrebuințezi niciun mijloc pentru a mă abate din drum.

ÉLISE – Îți par o făptură atât de nesimțitoare?

CLÉANTE – Nu, dar tu nu iubești, și mă tem că nu îmi înțelegi pornirile inimii.

ÉLISE – Vai, să nu vorbim despre asta! Cine este aceea pe care o iubești?

CLÉANTE – Fata care s-a mutat alături. O cheamă Mariane și trăiește sub ocrotirea unei mame cumsecade, dar mereu bolnavă și pentru care fata simte o iubire ce nu se poate închipui. O mângâie, o scoate la plimbare... Ce mai... E o încântare s-o privești cu ce dibăcie îndeplinește totul și, în

fiecare mișcare a ei, descoperi o dulceață care te vrăjește, o bunătate, o nevinovăție de înger. Am aflat, pe ascuns, că nu trăiesc prea larg și că tot avutul lor izbutește cu greutate să împlinească nevoile pe care le au. Îți dai seama, surioară, ce bucurie simți atunci când poți veni în ajutorul ființei iubite? Dar în același timp, pricepi suferința pe care o încerc din cauza zgârceniei tatălui nostru?

ÉLISE – Îmi închipui chinul tău.

CLÉANTE – Sper că mă vei ajuta să aflu ce gânduri nutrește tatăl nostru față de o asemenea dragoste. Dacă ne stă împotriva, sunt gata să plec din locurile acestea cu Mariane și cerul ne va hărăzi amândurora noroc. Până atunci, caut pretutindeni bani de împrumut. Dacă la fel se petrec lucrurile și cu tine, atunci îl părăsim amândoi – scăpăm de robia în care de atâta vreme ne ține înlănțuiți nesuferita lui zgârcenie.

ÉLISE – E adevărat că, pe zi ce trece, ne dă noi prilejuri s-o plângem pe buna noastră mamă.

CLÉANTE – Îi aud glasul. Haide în altă parte.

SCENA 3
HARPAGON, LA FLÈCHE

HARPAGON – Pleacă și să nu te mai aud! Ieși, sămânță afurisită de tâlhar!
LA FLÈCHE (*aparte*) – N-am pomenit mai afurisit zgripturoi ca blestematul ăsta de bătrân și mă gândesc că fără doar și poate are pe dracu' n el!

HARPAGON – Ce mormăi acolo?

LA FLÈCHE – Pentru ce mă dați afară?

HARPAGON – Îndrăznești să mai întrebi, ticălosule? Ieși, că te fac fărâme!

LA FLÈCHE – Dar ce v-am făcut?

HARPAGON – Ce mi-ai făcut, ce nu mi-ai făcut, piei din ochii mei!

LA FLÈCHE – Fiul dumneavoastră mi-a poruncit să-l aștept aici.

HARPAGON – Așteaptă-l în stradă, și să nu mai pui piciorul în casa mea. M-am săturat să am mereu în preajma mea un împielit, ai cărui ochi blestemați îmi urmăresc orice mișcare, căutând ce mai e de furat.

LA FLÈCHE – Cum naiba ar putea cineva să vă fure? Pe dumneavoastră, care încuiați tot și faceți de strajă zi și noapte?

5. Valère a ajuns la concluzia că, pentru a avea relații bune cu semenii:

- A) este important să joci în comedii
- B) este esențial să fii sincer
- C) trebuie să fii lingușitor
- D) este necesară o atitudine de detașare
- E) este necesar un comportament prevenitor și blând

6. Identifică relația dintre Cléante și Élise:

- A) stăpân – subretă
- B) servitor – stăpână
- C) logodnic – logodnică
- D) frate – soră
- E) tănuitor – duhovnic

7. Iată portretul lui Mariane. Identifică enunțul incorect:

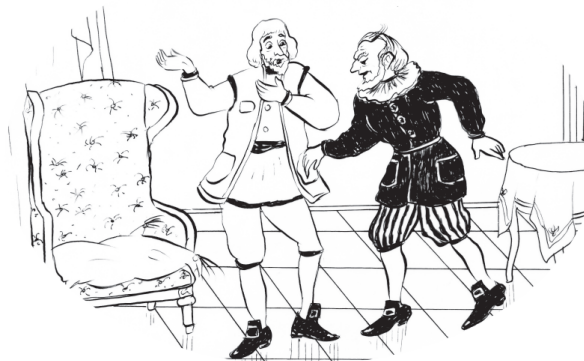
- A) E vecina lui Élise și Cléante.
- B) E o tânără fermecătoare.
- C) E o fiică iubitoare.
- D) E înduioșător de stângace.
- E) E săracă.

8. Printre indicațiile scenice ai remarcat prezența cuvântului: „*aparte*”. Care este rolul acestuia în text?

- A) Oferă informații despre deplasarea personajelor pe scenă, într-o anumită direcție.
- B) Anunță o secvență monologată, în care personajul vorbește ca pentru sine.
- C) Explică modul în care gesticulează personajele.
- D) Evidențiază tonul ridicat al vocii personajelor.
- E) Atrage atenția asupra atitudinii distante a personajelor.

9. Care este varianta corectă pentru descrierea pe care o face La Flèche lui Harpagon?

- A) senil B) integru C) bolnav
- D) demonic E) deochiat

HARPAGON – Încui ce-mi place și fac de strajă fiindcă așa vreau eu! Ia te uită, iscoada, cum a băgat de seamă tot ce fac! (*Aparte*) Tremur de frică să nu-mi fi dibuit banii. (*Tare*) Ai fi în stare să umpli orașul că am bani ascunși.

LA FLÈCHE – Va să zică, aveți bani ascunși?

HARPAGON – Nu, ticălosule, n-am spus eu asta! (*Aparte*) Îmi vine să turbez! (*Tare*) Am spus că afurisit cum ești, o să dai sfoară că am bani.

LA FLÈCHE – Ei, stăpâne, fie că ai, fie că n-ai – nouă nu ne ține nici cald, nici rece.

HARPAGON – Faci pe deșteptul? Îți arăt eu ție, nemernicule! (*Ridică mâna, ca să-i dea o palmă*) Piei din ochii mei!

LA FLÈCHE – Plec, uite că plec!

HARPAGON – Stai! N-ai luat nimic?

LA FLÈCHE – Ce-aș putea lua de la dumneavoastră?

HARPAGON – Arată-mi mâinile!

LA FLÈCHE – Poftim.

HARPAGON – Mai departe...

LA FLÈCHE – Mai departe?

HARPAGON – Da.

LA FLÈCHE – Poftim, mai departe...

HARPAGON (*arătând buzunarul hainei lui La Flèche*) – Aici?

LA FLÈCHE – Căutați-mă.

HARPAGON (*pipăindu-i buzunarele*) – Buzunare atât de adânci sunt cum nu se poate mai nimerite pentru ascuns lucruri de furat.

LA FLÈCHE (*aparte*) – Ciuma să-i ia pe zgârciți, cu zgârcenia lor cu tot.

HARPAGON – Cum? Ce-ai spus?

LA FLÈCHE – Ce-am spus?

HARPAGON – Da, ce-ai spus despre zgârciți și despre zgârcenie?

LA FLÈCHE – Am spus că să-i ia ciuma pe zgârciți, cu zgârcenia lor cu tot!

HARPAGON – Despre cine vorbești?

LA FLÈCHE – Despre zgârciți.

HARPAGON – Și care sunt... zgârciții?

LA FLÈCHE – Zgripturoii și nesimțiții.

HARPAGON – Ce înțelegi prin zgripturoii și nesimțiții?

LA FLÈCHE – Da' dumneavoastră de ce vă supărați?

HARPAGON – Treaba mea de ce mă supăr.

LA FLÈCHE – Nu cumva ziceți că vorbesc despre dumneavoastră?

HARPAGON – Ce zic eu e treaba mea. Tu însă răspunde-mi, cu cine vorbeai?

LA FLÈCHE – Vorbeam... vorbeam cu scufia mea. Mă împiedicați să-i blestem pe zgârciți?

HARPAGON – Nu, dar te împiedic să trâncănești. Taci din gură!

LA FLÈCHE – N-am pomenit numele nimănu...

HARPAGON – Te omor în bătaie dacă nu taci odată!

LA FLÈCHE – Cine are guturai să-și sufle nasul.

HARPAGON – Gura!

LA FLÈCHE (*arătându-i buzunarul de la piept*) – Iată încă un buzunar! Bucurați-vă!

HARPAGON – Atunci, dă-mi înapoi, fără să te mai caut.

LA FLÈCHE – Ce?

HARPAGON – Ce mi-ai luat.

LA FLÈCHE – Nu v-am luat nimic.

HARPAGON – Spui drept?

LA FLÈCHE – Drept.

HARPAGON – Adio! Du-te la toți dracii!

LA FLÈCHE – Frumoasă despărțire, n-am ce zice!

HARPAGON (*rămas singur*) – Blestemată slugă. Mi-a scos sufletul, câinele râios! Ah, ce ticălos!

10. De ce se teme Harpagon de La Flèche?

A) Să nu vândă lucrurile pe care i le-a dăruit.

B) Să nu îl fure.

C) Să nu îi spună fiului său de averea pe care o deține.

D) Că va trebui să plătească daune pentru La Flèche.

E) Că va uita să facă de strajă.

11. În cadrul dialogului dintre Harpagon și La Flèche ne sunt dezvăluite gândurile pe care personajele nu doresc să le facă publice. Cum?

A) Prin intermediul unui al treilea personaj martor.

B) Prin intermediul exclamațiilor și al interogațiilor.

C) Prin intermediul apelativelor „nemernicule, ticălosule”.

D) Cu ajutorul influențelor diabolice, ades invocate.

E) Cu ajutorul indicațiilor scenice.

12. Pentru a te orienta mai bine, să recapitulăm personajele și relațiile dintre acestea. Alege varianta care are toate detaliile corecte:

A) Harpagon – tatăl lui Valère și al Élisei

Cléante – fiul lui Harpagon, iubitul Mariane

Élise – fiica lui Valère, iubita lui La Flèche

B) Harpagon – tatăl lui Cléante și al Élisei

Cléante – fiul lui Harpagon, iubitul Mariane

Élise – sora lui Valère, îndrăgostită de La Flèche

C) Harpagon – tatăl lui Cléante și al Élisei

Cléante – fiul lui Harpagon, îndrăgostit de Mariane

Élise – fiica lui Harpagon, îndrăgostită de Valère

D) Harpagon – tatăl lui Cléante și al Valèrei

Cléante – fiul lui Harpagon, iubitul Mariane

Valère – fiica lui Harpagon

E) Harpagon – tatăl lui Valère și al Élisei

Cléante – fratele lui Harpagon

Élise – fiica lui Harpagon

SCENA 4

HARPAGON, ÉLISE, CLÉANTE

HARPAGON – Ehe, nu-i ușor să ții în casă o comoară. De aceea e și bine să dai banii cu dobândă, păstrând doar ce trebuie pentru cheltuieli mărunte. E grozav să ai bani, dar tare-i greu să născocеști mereu alte ascunzători. Mie nu-mi plac casele de bani și n-am nicio încredere în ele. Sunt doar ispite pentru hoți, ca să se arunce asupra lor mai întâi. Totuși, mă întreb dacă a fost lucru cuminte să îngrop în grădină cei zece mii de galbeni care mi-au fost înapoiați ieri. Zece mii de galbeni... (*Fratele și sora se ivesc, tăinuind împreună*) Na! m-am apucat să chibzuiesc și teamă mi-e că am vorbit cam tare. Ce-i cu voi aici?

CLÉANTE – Nimic, tată.

HARPAGON – Sunteți de mult aici?

ÉLISE – De-abia am sosit.

HARPAGON – Ați auzit?

CLÉANTE – Ce să auzim?

HARPAGON – Adineauri...

ÉLISE – Ce, tată?

HARPAGON – Ce am spus.

CLÉANTE – N-am auzit.

HARPAGON – Ba ați auzit.

ÉLISE – S-avem iertare, tată.

HARPAGON – Tot ați auzit voi ceva. Iată, îmi spuneam cât e de greu să agonisești azi niște bani și-l fereceam pe acela care are de pildă zece mii de galbeni în casă.

CLÉANTE – Pentru numele lui Dumnezeu, tată, toată lumea știe că ești destul de bogat. Nu te mai plânge.

HARPAGON – Cum ai zis? Destul de bogat? Cei care spun asta sunt niște mincinoși nerușinați. Mă înțelegi? Niște mincinoși. Nimic nu e adevărat. Niște ticăloși care vorbesc ca să se afle în treabă – de n-ar mai avea limbă, spurcații!

ÉLISE – Te rog, tată, nu te mai înfuria.

HARPAGON – Cum să nu mă-nfurii? Tocmai copiii mei nu mă cred și trec de partea dușmanului.

CLÉANTE – Înseamnă că te dușmănim, dacă spunem că ai avere?

HARPAGON – Da. Datorită clevetirilor ăstora, o să mă găsiți într-o bună zi cu beregata tăiată, fiindcă s-a dus vestea că sunt căptușit cu aur. Ce să mai zic de cheltuielile pe care mi le pricinuiți!

CLÉANTE – Ce cheltuieli?

HARPAGON – Ce cheltuieli? Ia uite ce veșminte! Ieri o mustram pe sora ta – dar tu ești chiar mai rău. E strigător la cer: cu cât prețuiești, din cap până în picioare, și-ar putea face cineva o rentă! Ți-am mai spus de o mie de ori. Purtările tale nu-mi plac deloc. Te gătești de parcă ai fi cine știe ce nobil. Iar dacă umbli astfel îmbrăcat, înseamnă că mă ciupesti.

CLÉANTE – Cum te ... ciupest?

HARPAGON – Știu și eu? De unde iei atunci bani ca să te împopoțonezi în halul ăsta?

CLÉANTE – Află că joc cărți și mă îmbrac din ce câștig.

HARPAGON – Foarte rău din partea ta. Dacă ai noroc la cărți, ar trebui să tragi folos și să dai banii cu dobândă, ca să-ți faci un rost. Uită-te la tine! Două cataramе nu sunt de ajuns ca să-ți strângi pantalonii? E atâta nevoie să irosești banii pe peruci, când te poți mulțumi cu părul pe care ți l-a dat bunul Dumnezeu și care-i gratis? Mă prind că ai risipit pe hainele astea, cel puțin douăzeci de galbeni. Și douăzeci de galbeni aduc pe an optsprezece livre, șase franci și opt bani, chiar dacă-i împrumuți cu opt la sută.

13. Cum sunt următoarele două afirmații? *Harpagon este zgârcit. Cei doi copii ai lui Harpagon duc o viață îmbelșugată.*

A) Ambele afirmații sunt adevărate, există legătură cauzală între ele.

B) Ambele afirmații sunt adevărate, nu există legătură cauzală între ele.

C) Prima afirmație este falsă, a doua este adevărată.

D) Prima afirmație este adevărată, a doua falsă.

E) Ambele afirmații sunt false.

14. La începutul scenei 4 Harpagon dezvăluie unde sunt cei zece mii de galbeni. Alege răspunsul corect:

A) Sunt puși în casa de bani.

B) Sunt dați cu împrumut, cu dobândă mare.

C) Sunt ascunși în grădină.

D) Sunt ascunși în casă și pentru aceasta face de strajă zi și noapte.

E) Este doar un zvon, în realitate Harpagon nu este bogat.

15. Harpagon e foarte critic față de fiul său pentru că:

A) Acesta este un tânăr ușuratic și zgârcit.

B) Cléante îi seamănă foarte mult la comportament.

C) Băiatul se îmbracă prea elegant.

D) Cléante e un îndrăgostit cu capul în nori.

E) Cléante s-a apucat de cămătărie fără să îi spună.

CLÉANTE – Ai dreptate, tată. Te rog să mă ierți.

HARPAGON – Acum, să lăsăm asta și să vorbim lucruri serioase. (*Zărind că Élise și Cléante își fac semne*) Dar ce văd? (*Încet*) Nu cumva își fac semne ca să-mi fure punga? (*Tare*) Ei, ce sunt semnele astea?

ÉLISE – Ne îndemnăm care să începă, fiindcă avem să-ți spunem ceva.

HARPAGON – S-a nimerit foarte bine, căci și eu am ceva să vă spun.

CLÉANTE – Vrem să-ți vorbim despre căsătorie.

HARPAGON – Și la mine tot despre căsătorie e vorba.

ÉLISE – Vai, tată!

HARPAGON – Pentru ce strigi? De ce te-ai speriat? De cuvânt sau de ceea ce înseamnă?

CLÉANTE – Ne temeam amândoi de căsătorie, fiindcă nu știm în ce fel o înțelege, tată.

HARPAGON – Un pic de răbdare! Știu eu prea bine ce vă trebuie, și ție, și surorii tale, și nu aveți niciun prilej de a vă plânge de cele ce am de gând să fac. Dar să începem: ați văzut-o cumva pe o tânără care se numește Mariane și care locuiește nu departe de noi?

CLÉANTE – Am văzut-o, tată.

HARPAGON – Și tu?

ÉLISE – Eu doar am auzit vorbindu-se de ea.

HARPAGON – Cum ți se pare, fiule?

CLÉANTE – O ființă fermecătoare.

HARPAGON – Înfățișarea? Purtările?

CLÉANTE – Minunate.

HARPAGON – Nu credeți că o fată cu asemenea însușiri merită să-ți atragă luarea-aminte?

CLÉANTE – Bineînțeles, tată.

HARPAGON – Că ar fi o fericire să o iei în căsătorie?

CLÉANTE – Absolut!

HARPAGON – Și că acel bărbat ar face o alegere excelentă?

CLÉANTE – Și încă cum!

HARPAGON – Dar avem o piedică: n-are zestre.

CLÉANTE – Dragă tată, nu trebuie să te gândești la avere când e vorba să te căsătorești cu așa o fată.

HARPAGON – S-avem iertare, nu e de trecut cu vederea. E un cusur și trebuie îndreptat. Dacă venitul fetei nu e mulțumitor, cauți să te despăgubești pe alte căi.

CLÉANTE – Nimic mai ușor.

HARPAGON – În sfârșit, sunt bucuros că simțiți la fel ca mine, căci Mariane mi-a cucerit inima și sunt hotărât s-o iau de soție, dacă dobândesc și ceva pe deasupra.

CLÉANTE – Ce?

ÉLISE – Cum?

HARPAGON – Mă însor cu Mariane.

CLÉANTE – Dumneata ... dumneata?

HARPAGON – Da, eu ... eu ... eu! Dar ce-ți veni?

CLÉANTE – Mi-a venit amețală. Dă-mi voie să plec de-aici.

HARPAGON – Nu e nimic. Du-te la bucătărie și bea un pahar cu apă rece. Ce ți-e și cu domnișorii ăștia! N-au tărie nici cât puii de găină. (*Către Élise*) Bine că mai sunt și bărbați maturi și înțelepți ca mine. Pe Cléante îl însor cu o văduvă despre care mi s-a vorbit chiar azi dimineață. Iar pe tine, te mărit cu seniorul Anselme.

ÉLISE – Seniorul Anselme?

HARPAGON – Da. E un bărbat adevărat, care n-are mai mult de cincizeci de ani și despre care se spune că e foarte avut.

16. Cum se poartă Harpagon cu copiii lui?

- A) este devotat și prevăzător
- B) ca un tată iubitor care se gândește la binele copiilor
- C) cu mărinită și devoțiune
- D) cu egoism și suspiciune
- E) este condescendent și indiferent

17. Cum reacționează copiii lui Harpagon la anunțul despre intenționata căsătorie a acestuia?

- A) cu dezinteres
- B) cu entuziasm
- C) cu tristețe
- D) cu egoism
- E) cu stupeoare

18. Cum tratează Harpagon chestiunea căsătoriei copiilor?

- A) Ca un părinte care respectă alegerile copiilor.
- B) Ca un îndrăgostit care pierde simțul realității.
- C) Ca un tată grijuliu care dorește să își protejeze copiii.
- D) Ca pe o afacere din care vrea să obțină cât mai mult profit.
- E) Ca pe o ocazie de a găsi iubirea ideală.

ÉLISE (*îi face o plecăciune*) – Iartă-mă, tată, dar nu vreau să mă mărit.
HARPAGON (*maimuțărindu-i plecăciunea*) – Iar eu, fetița mea, mititica mea dragă, am hotărât – cu voia dumitale – să te mărit.

ÉLISE (*făcând iar o plecăciune*) – S-avem iertare, tată, dar nu e voia mea.
HARPAGON (*maimuțărind-o pe Élise*) – S-avem iertare, fata mea.

ÉLISE – Slugă plecată seniorul Anselme, dar cu învoirea dumitale (*făcând iar o plecăciune*), nu mă mărit cu el.

HARPAGON – Sluga dumitale preasupusă, dar (*maimuțărind-o pe Élise*), te vei căsători cu el chiar diseară.

ÉLISE – Diseară?

HARPAGON – Diseară. Chiar așa cum îți spun.

ÉLISE – Ba nu!

HARPAGON – Ba da!

ÉLISE – Nu – am spus!

HARPAGON – Ba da – am spus!

ÉLISE – N-ai să mă constrângi.

HARPAGON – Am să te constrâng.

ÉLISE – Mai bine mă omor, decât să mă mărit cu el.

HARPAGON – N-ai să te omori și ai să-l iei de bărbat. Poftim îndrăzneală! Cine a mai pomenit o fată vorbind cu tatăl ei în felul ăsta?

ÉLISE – Dar cine a mai pomenit ca un tată să-și mărite fata în felul ăsta?

HARPAGON – E o partidă fără de cusur. Toată lumea va încuviința alegerea mea. (*Zărindu-l pe Valère*) Uite-l pe Valère. Consimți să ne fie judecător în privința asta?

ÉLISE – Consimt.

HARPAGON – Și ai să te supui hotărârii lui?

ÉLISE – Am să mă supun.

SCENA 5

VALÈRE, HARPAGON, ÉLISE

HARPAGON – Vino, Valère. Fii judecător între fata mea și mine. Care dintre noi are dreptate?

VALÈRE – Dumneavoastră, fără doar și poate.

HARPAGON – Știi despre ce e vorba?

VALÈRE – Nici n-am nevoie să știu. Dumneavoastră aveți întotdeauna dreptate.

HARPAGON – Vreau să o mărit pe Élise cu un om pe cât de înțelept, pe atât de bogat, iar ea își bate joc de alegerea mea. Ce spui de asta?

VALÈRE – D-apoi...

HARPAGON – Ce?

VALÈRE – Spun că e peste putință să n-aveți dreptate, dar că și domnișoara, la rândul ei, dacă te-ai gândi bine...

HARPAGON – Cum așa? Seniorul Anselme este o partidă grozavă, nobil de viță veche, blând și liniștit, bun și înțelept.

VALÈRE – Nimic mai adevărat. Însă domnișoara v-ar putea răspunde că are nevoie de un pic de răgaz, ca să-și dea seama dacă într-adevăr simte ceva pentru...

HARPAGON – Care răgaz? Doar n-o să scap așa noroc picat din cer! Dacă omul se hotărăște s-o ia fără zestre...

VALÈRE – Fără zestre?

HARPAGON – Da, fără zestre!

VALÈRE – Atunci, nu mai spun nimic. Hotărârea dumneavoastră e îndreptățită.

HARPAGON – Înseamnă pentru mine o economie, nu glumă.

VALÈRE – Bineînțeles. Drept e, însă, că și fata v-ar putea răspunde că o căsătorie e mai mult decât o afacere, că de ea atârnă fericirea sau nenorocirea unei vieți întregi...

19. De ce o „maimuțărește” Harpagon pe Élise?

A) Ca să-și disimuleze deznădejdea față de încăpățânarea fetei.

B) Ca să-și bată joc de iubirea ei pentru un maimuțoi de servitor.

C) Ca să-i arate că dorințele ei nu contează în fața deciziei lui.

D) Ca să o înveselească pe Élise.

E) Ca să-și dovedească în fața publicului calitățile actoricești.

20. Care este atitudinea lui Élise față de căsătoria cu Anselme?

A) În ciuda prejudecăților vremii, fata își apără punctul de vedere cu mare curaj.

B) În ciuda aparențelor, fata joacă teatru ca să câștige timp pentru a fugi cu iubitul ei.

C) Fata își urăște tatăl și vrea să-i provoace o criză.

D) Fata se prefacă că refuză pentru că dorește să obțină cât mai mult în urma acestui aranjament.

E) Fata vrea, de fapt, să se mărite cu un judecător.

21. Harpagon susține că Anselme e o partidă fără cusur pentru Élise. Iată câteva motive pentru această alegere. Identifică-l pe cel neconcordan cu textul:

A) Anselme e nobil.

B) Anselme e un bărbat foarte bogat.

C) Anselme e tovarăș de cămătărie cu Harpagon.

D) Anselme are în jur de 50 de ani.

E) Anselme e un bărbat adevărat.

22. De ce adoptă Valère o poziție lingușitoare pe tot parcursul scenei?

A) Vrea să obțină o mărire a simbriei.

B) Vrea ca Harpagon să-l numească judecător la tribunal.

C) Vrea să-i deturneze atenția lui Harpagon de la zgomotele de-afară, unde complicitățile lui dezgroapă averea avarului.

D) Vrea să-i câștige încrederea lui Harpagon, pentru a-i putea dejuca planurile.

E) Este un tânăr amoral, lipsit de scrupule.

HARPAGON – Fără zestre!

VALÈRE – Aveți dreptate. S-ar putea totuși găsi oameni care să spună că trebuie să țineți seama și de ce simte fata, și că o nepotrivire atât de strigătoare de vârstă, de obiceiuri și de gusturi poate...

HARPAGON – Fără zestre!

VALÈRE – Știu, pentru asta nu există niciun răspuns. Cine ar putea sta împotriva? Ce mai contează dacă mai sunt părinți care se gândesc la fericirea fetelor mai întâi decât la banii pe care s-ar cuveni să-i dea? Care nu s-ar învoi să le mărite pentru folosul lor, crezând că o căsnicie se clădește pe cinste, înțelegere, bucurie și...

HARPAGON – Fără zestre!

VALÈRE – Cu asta le-ai închis gura la toți. Fără zestre! Cum să te mai împotrivesți?

HARPAGON (*cu ochii spre grădină*) – Stați pe loc! Latră câinele! N-au venit cumva să-mi fure banii? Mă întorc îndată. (*Iese*)

ÉLISE – De cine ți-ai bătut joc, vorbind în felul asta?

VALÈRE – N-am vrut să-l întărit. Dacă îl înfruntăm cu tărie, stricăm tot, fiindcă sunt firi încăpățănate pe care adevărul le înrăiește, care nu vor să meargă pe drumul drept, și pe care nu-i duci unde vrei, decât purtându-i din colț în colț. Îți vei atinge mai curând scopul și...

ÉLISE – Dar de căsătorie ce spui, Valère?

VALÈRE – O s-o zădărnicesc cumva.

ÉLISE – Cum? Doar trebuie să mă mărit astă-seară.

VALÈRE – Ceri o amânare, spui că ești bolnavă.

ÉLISE – O să-mi descopere șiretenia, dacă cheamă medicul.

VALÈRE – Parcă medicul se pricepe la ceva? Zi-i ce boală poftești, că el o să spună că aia e.

HARPAGON (*se întoarce*) – Slavă Domnului, n-a fost nimic, doar o părere.

VALÈRE – Iar, ca ultimă scăpare, fuga ne pune la adăpost de orice primejdie. Dacă dragostea e destul de puternică... (*Îl vede pe Harpagon*) Da, domnișoară, o fată trebuie să asculte de tatăl ei! Ce dacă bărbatul e frumos sau urât? Și când cuvântul hotărâtor „fără zestre!” e rostit, se cuvine să ia ce i se dă!

HARPAGON – Ei bravo! Astea da vorbe înțelepte!

VALÈRE – Stăpâne, iertați-mă dacă rostesc cu asprime...

HARPAGON – Să te iert? Dar sunt încântat! Da, Élise, degeaba fugi. Îi dau lui Valère puterea asupra ta pe care cerul mi-a dăruit-o mie, și-ți poruncesc să faci tot ce-ți spune.

VALÈRE – Să te prind eu, domnișoară, că nu-mi faci pe voie. Stăpâne, mă iau după ea ca să urmez sfaturile dumitale...

HARPAGON – Te rog, o să-ți fiu recunoscător...

VALÈRE – E bine să nu dai drumul la hățuri...

HARPAGON – Așa e... nu da drumul...

VALÈRE – N-aveți nicio grijă, o potolesc eu... (*Iese*)

HARPAGON – Așa, potolește-o! Ce băiat cumsecade! Vorbește ca din carte! Ferice de cine are un slujitor ca el!

ACTUL II

SCENA 1

CLÉANTE, LA FLÈCHE

CLÉANTE – Lucrurile s-au încurcat rău. De când nu te-am mai văzut, am aflat că taică-miu și cu mine iubim aceeași fată.

LA FLÈCHE – Ia uite ce l-a găsit! Să se îndrăgostească! Dracu' l-a îndemnat? Dar ce, dragostea a fost născută pentru pociți ca el? Nu i-ai putut mărturisi că iubești și dumneata aceeași fată?

23. Urmărește dialogul dintre Harpagon și Valère. Care dintre enunțurile de mai jos este fals?

A) Harpagon are un argument decisiv: Élise se mărită fără să-l coste nimic.

B) Repetarea sintagmei „fără zestre” este un indicator al caracterului mercantil al căsătoriilor din epocă.

C) Valère profită de poziția de judecător pentru a enunța câteva principii revoluționare referitoare la căsătoriile aranjate.

D) Valère dă impresia că judecă cele două poziții divergente.

E) Harpagon a înțeles că Valère o iubește pe Élise și de aceea i-o dă în grijă.

24. Schimbul de replici dintre Valère și Élise, după plecarea lui Harpagon, arată că:

A) Élise e supărată că Valère a vorbit despre ea ca și când ea n-ar fi fost de față.

B) Valère nu o mai iubește pe Élise.

C) Élise se îndoiește de un dezno-dământ fericit.

D) Valère se teme pentru averea și sănătatea lui.

E) Élise este o fată șireată.

25. Plecarea lui Harpagon în timpul scenei 5 arată:

A) Că este stăpân pe situație și că dezno-dământul discuției nu are nicio relevanță pentru el.

B) Că este obsedat că s-ar putea ca cineva să-i fure averea.

C) Că îl bănuiește pe Valère că vrea să îi fure averea.

D) Că și-a pierdut argumentele în fața lui Valère.

E) Că bănuiește relația dintre Élise și Valère și vrea să-i prindă în flagrant.

26. Care este sursa comicului din finalul scenei 5?

A) Valère folosește limbajul cu dublu sens, fără ca Harpagon să-și dea seama.

B) Valère spune o glumă.

C) Harpagon se face de râs.

D) Harpagon se preface fericit.

E) Harpagon face un calambur.

CLÉANTE – Nu vreau prilej de ceartă. Încerc să împiedic, într-un fel sau altul, căsătoria asta nesăbuită. Ei, ce răspuns îmi aduci?

LA FLÈCHE – Jupân Simon, mijlocitorul la care am fost îndreptat, spune că s-a dat peste cap pentru dumneata și se jură pe toți sfinții că...

CLÉANTE – O să gălesc ori nu cei cincisprezece mii de franci?

LA FLÈCHE – Bineînțeles, dar cu anumite chițibușării. Uite o ciornă trimisă mijlocitorului nostru ca s-o cântărești înainte de a vă întâlni.

LA FLÈCHE – „Împrumutătorul consimte să primească o dobândă doar de cinci și jumătate la sută...”

CLÉANTE – Numai cinci și jumătate la sută? Cinstit om, n-am ce spune!

LA FLÈCHE – Asta cam așa e.

„Dar cum împrumutătorul de mai sus n-are asupra lui banii de care e nevoie, și e constrâns să ceară și el de la altul cu douăzeci la sută dobândă, urmează ca împrumutatul să plătească dobânda de mai sus, pe deasupra celeilalte, știut fiind că împrumutătorul s-a împrumutat numai pentru a face pe placul împrumutatului.”

CLÉANTE – Cum? Ce cămătar! Asta face mai mult de douăzeci și cinci la sută! Ce zgripturoi! Dar, vai! Am nevoie de bani și trebuie să primesc. Mai e ceva?

LA FLÈCHE – O adăugire de nimica toată.

„Din cei cincisprezece mii de franci ceruți, împrumutătorul nu poate da decât zece mii de franci, în bani. Împrumutatul va primi pentru ce mai rămâne mobile, stufe și scule, potrivit listei de mai jos și pe care împrumutătorul de mai sus, de bună-credință, i le-a pretuit cât mai puțin.”

CLÉANTE – Ce înseamnă asta?

LA FLÈCHE – Ascultă lista:

„Mai întâi un pat de cinci coți, împodobit pe margini cu horbotă de Ungaria, cusută frumos pe o panglică măslinie, împreună cu șase scaune și o învelitoare la fel, căptușite cu mătăsică în ape roșii și albastre.”

„Pe urmă, un brâu de jur-împrejurul patului, din borangic de Aumale, trandafiriu, încrețit și cu ciucuri la fel.”

CLÉANTE – Ce să fac cu toate astea?

LA FLÈCHE – Așteaptă.

„O masă mare de lemn de nuc, cu douăsprezece picioare răsucite, care se lungeste din două părți, și înzestrată cu douăsprezece scaune fără spetează.”

CLÉANTE – Dar ce-mi trebuie mie astea?

LA FLÈCHE – Un pic de răbdare.

„Un cuptor de cărămizi, cu două vedre și trei căldări, foarte potrivit pentru cei ce se îndeletnicesc cu fiertul rachiului.”

CLÉANTE – M-apucă nebunia!

LA FLÈCHE – Ușurel, stăpâne!

„Pe urmă, o piele de șopârlă de trei coți și jumătate, umplută cu paie – podoabă plăcută de spânzurat în tavan...”

CLÉANTE – Ticălosul, omul dracului, lovi-l-ar ciurma! Nu se mulțumește cu dobânda lui spurcată, mă silește să-i mai cumpăr, pentru trei mii de livre, boarfele și cioburile pe care le-a strâns? Și eu trebuie să primesc! Mi-a înfipt, nemernicul, cuțitul în beregată! Uite la ce duce blestemata de zgârcenie a părinților! Și se mai și miră unii că le dorești moartea.

LA FLÈCHE – E drept că tatăl dumitale ar scoate din sărite pe omul cel mai potolit de pe lume. Eu nu mă pricep la meșteșugul hoților, dar mărturisesc că moș Harpagon îmi dă o poftă nebună să-l jefuiesc, căci zic că asta ar fi o faptă bună!

CLÉANTE – Dă-mi lista, să mă mai uit pe ea.

27. Care sunt „chițibușăriile” privind împrumutul pe care vrea să-l facă Cléante?

A) O ciornă a acordului de împrumut scrisă într-o limbă neinteligibilă.

B) Obligația de a primi o parte a sumei în obiecte, în loc de bani lichizi, pe lângă dobânda de 25,5%.

C) O dobândă de 5% majorată la 20% dacă se întârzie scadența.

D) Obligația de a primi un sfert din valoarea împrumutului într-o altă formă decât numerar.

E) O scrisoare de valoare falsă și o ciornă a împrumutului.

28. Identifică sursele comicului din prima scenă a celui de-al doilea act. Identifică enunțul greșit:

A) Comicul de limbaj prin repetarea cuvintelor din familia verbului „a împrumuta”.

B) O listă lungă de obiecte inutile contrastând cu disperarea lui Cléante.

C) Maniera ironică prin care La Flèche îi prezintă ciorna lui Cléante.

D) Lipsa de reacție a lui Cléante.

E) Termenii sarcastici în care este redactată ciorna.

SCENA 2

*Jupânul SIMON, HARPAGON, CLÉANTE,
LA FLÈCHE, în fundul scenei*

JUPÂNUL SIMON – Tânărul are mare nevoie de bani, așa încât e la cheremul nostru.

HARPAGON – Nu e nimic de temut cu tânărul acela? Îi cunoști numele, averea, familia?

JUPÂNUL SIMON – Ce știu, e că face parte dintr-un neam ales și bogat, că nu are mamă și că tată-său o să fie mort în opt luni de zile, cel mult.

HARPAGON – Asta e ceva.

LA FLÈCHE (*încet, către Cléante*) – Ce înseamnă asta? Jupân Simon stă de vorbă cu tatăl dumitale?

CLÉANTE (*încet, către La Flèche*) – Nu cumva m-ai vândut și tu?

JUPÂNUL SIMON (*lui La Flèche*) – Cum? V-ați și înființat? Cine v-a spus că aici șade? (*Către Harpagon*) Să nu bănuieți cumva, domnule, că eu le-am dezvăluit cine sunteți. (*Arătând spre Cléante*) Dumnealui dorește să se împrumute...

HARPAGON – Cum, spânzuratul, te dedai la asemenea rușinoase îndeletniciri?

CLÉANTE – Cum, tată, întreprinzi asemenea rușinoase negustorii?

(*Jupânul Simon și la La Flèche se îndepărtează*)

HARPAGON – Vrei să ajungi pe drumuri, prin așa împrumuturi criminale?

CLÉANTE – Dumneata vrei să te îmbogățești prin camătă deșantată?

HARPAGON – Îndrăznești să te arăți în ochii mei?

CLÉANTE – Dar dumneata, cum îndrăznești să te arăți în ochii lumii?

HARPAGON – Nu ți-e rușine să te arunci în cheltuieli nebunești și să risipești avutul agonisit cu atâta trudă de părintele tău?

CLÉANTE – Iar dumneata nu roșești când îți terfelești numele, jertfind cinste și faimă pentru setea de a strânge bani, întrecând șmecheriile de care se folosesc cei mai ticăloși cămătari?

HARPAGON – Piei din ochii mei, pungașule!

CLÉANTE – Care e mai pungaș, după părerea dumitale? Cel care ia bani fiindcă are nevoie, sau cel care fură banii cu care n-are ce face?

HARPAGON – Pleacă, nu mă scoate din sărite!

SCENA 3

FROSINE, HARPAGON

FROSINE – Domnule ...

HARPAGON – Așteaptă o clipă. Mă întorc să stăm de vorbă. (*Aparte*) Trebuie să dau o raită pe la banii mei.

SCENA 4

LA FLÈCHE, FROSINE

FROSINE – Tu ești, La Flèche, săracul de tine?

LA FLÈCHE – Cum, tu ești Frosine? Ce cauți aici?

FROSINE – Ce fac în toate părțile: dau oamenilor o mână de ajutor, și trag cât mai mult câștig din darurile mele. Știi și tu că pe lumea asta trebuie să trăiești cu dibăcie, și că unora cerul nu le-a dat alte venituri decât prefăcătoria și deșteptăciunea.

LA FLÈCHE – Ai pus ceva la cale cu moș Harpagon? Ți-o spun verde că banul lui nu-l vezi ușor. Oricât l-ai îndatora, nu e chip să-l faci să-și dezlege băierile pungii. Laude, cinstire, bunăvoință la vorbe, prietenie – cât poțtești. Dar bani, să-ți iei nădejdea!

FROSINE – Da, dar sunt anumite trebșoare care aduc cât nu gândești.

LA FLÈCHE – Văd că nu-l cunoști pe Harpagon. Pun rămașag că n-ai să-l înduioșezi, când e vorba de bani. Poți să crăpi, că nu-l clintești! Iubește banul mai mult decât bunul nume, cinstea și virtutea, și când vede pe unul cerând, e ca și cum l-ai izbi de moarte... Dar uite-l; eu mă duc.

29. Identifică aspectul comic al dialogului dintre tată și fiu:

A) Apelativele pe care Cléante i le adresează lui La Flèche: „pungașule”, „spânzuratul”.

B) Modul în care Harpagon își prezintă familia: nu am mamă și tata o să fie mort în opt luni de zile, cel mult.

C) Modul ironic în care fiul parafrazează replicile tatălui.

D) Indicațiile scenice oferite de autor.

E) Modul în care sunt descriși Cléante și tatăl său: Harpagon „ia bani fiindcă are nevoie”, iar Cléante „fură banii cu care nu are ce face”.

30. De ce este supărat Harpagon pe fiul său?

A) Pentru că nu i-a spus că are nevoie de bani.

B) Pentru că l-a mințit că se va căsători cu văduva.

C) Pentru că voia să ia bani de la un cămătar primejduindu-i astfel averea.

D) Pentru că e hoț.

E) Pentru că l-a amenințat cu moartea.

31. De ce e supărat Cléante pe tatăl său în scena 2?

A) Pentru că Harpagon este un cămătar fără scrupule.

B) Pentru că îl silește să se căsătorească pentru bani.

C) Pentru că îi face morală.

D) Pentru că vrea să-i sufle iubita.

E) Pentru că îl ține nemâncat.

32. Facem cunoștință cu Frosine, cea care mijlocește căsătoria lui Harpagon. Care afirmație este corectă?

A) Frosine se autocaracterizează cu onestitate.

B) Frosine este circumspectă în privința succesului ei în afacerea cu Harpagon.

C) Frosine vrea să-l cucerească pe Harpagon și să-l determine să o ia de nevastă.

D) Frosine seamănă cu Cléante prin aceea că încearcă să-și atingă scopurile prin lingușirea lui Harpagon.

E) Frosine seamănă cu La Flèche prin aceea că nu se dă în lături să speculeze pe oricine are ocazia.

SCENA 5
HARPAGON, FROSINE

HARPAGON (*încet*) – Totu-i la loc! (*Tare*) Ei, Frosine, ce veste?

FROSINE – Doamne, ce bine arătați. Și aveți un obraz care plesnește de sănătate! De când vă știu, n-ați arătat atât de falnic. Cunosce băieți de treizeci de ani care arată mai bătrâni ca dumneavoastră!

HARPAGON – Am șizeci bătuți pe muchie.

FROSINE – Ia uite vorbă! Sunteți în floarea vârstei.

HARPAGON – Dar douăzeci mai puțin n-ar strica, după părerea mea.

FROSINE – Glumiți, domnule. Sunteți făcut dintr-o plămădă specială; o să trăiți până la o sută de ani. Aveți toate semnele. Uite, dunga de viață lungă, între sprâncene.

HARPAGON – Cum merg treburile noastre?

FROSINE – Ce mai întrebați? Ce-am pus eu la cale și n-a mers? Mama fetei e bucuroasă să se înrudească cu dumneavoastră. Am poftit-o pe fiică-să azi la cununia lui Élise, și a primit imediat, dac-o aduc eu.

HARPAGON – Ai adus vorba de zestre? C-apoi să mă-nsor fără să primesc nimic, nu se face!

FROSINE – Fără grijă! Mariane v-aduce douăsprezece mii de livre venit.

HARPAGON – Douăsprezece mii?

FROSINE – Mai întâi e crescută în sărăcie și nu e mofturoasă la mâncare. E obișnuită să se hrănească cu salată, cu lapte, cu brânză și cu cartofi, și asta înseamnă o economie pe an de cel puțin trei mii de franci. Pe lângă asta, nu se gândește decât să fie curat îmbrăcată, nu-i plac veșmintele împodobite; prin urmare, încă patru mii de livre puse deoparte. Mai apoi are groază de jocurile de cărți, lucru deloc obișnuit azi. E una la noi în mahala care a pierdut la cărți douăzeci de mii de franci! Dar să nu luăm decât pe sfert! Cinci mii de la joc, patru mii de la îmbrăcăminte și giuvaeruri, asta face nouă mii de livre. Cu cei trei mii de franci economisiți de la mâncare, poftim că s-au făcut douăsprezece mii de franci!

HARPAGON – Socoteala ta n-are niciun temei. N-am să m-apuc să dau înscris pentru ce n-am primit. Așa că ceva tot trebuie să mi se dea.

FROSINE – Vi se dă îmbelșugat. Mi-au pomenit amândouă de o țară în care au avere.

HARPAGON – Asta rămâne de văzut. Mă mai neliniștește și tinerețea fetei. Tare mă tem că n-o să-i fiu pe plac la vârsta mea.

FROSINE – Să știți că nu-i poate suferi pe tineri! Bătrânii o farmecă cu deosebire și nu care cumva să faceți pe tânărul cu ea. Acum patru luni a rupt logodna cu un bărbat, fiindcă aflase că n-are decât cincizeci de ani și n-a pus ochelarii ca să semneze actul de căsătorie.

HARPAGON – Numai din pricina asta?

FROSINE – Numai.

HARPAGON – Asta-i minunat! Nici nu știi ce bucuros sunt. Drept să spun, dacă eram femeie, nici mie nu mi-ar fi plăcut tinerii!

FROSINE – Vă cred! Mă întreb cum s-ar putea să te îndrăgostești de asemenea lighioane lipsite de înțelepciune și de adevărată frumusețe?

HARPAGON – Găsești că arăt bine?

FROSINE – Cum, dar sunteți minunat. Nu se poate ceva mai frumos. Faceți câțiva pași... Poftim, trup bine legat, mlădios, fără niciun beteuș.

HARPAGON – D-asta m-a ferit Dumnezeu. Doar din când în când mă ține-n coșul pieptului...

FROSINE – Ah, să știți că tusea dumneavoastră e plină de gingășie!

HARPAGON – Chiar așa?

33. Harpagon are două temeri referitoare la plănuita lui căsătorie. Identifică-le!

A) Nu se încrede în dibăcia lui Frosine și nu-i convine onorariul piperat al acesteia.

B) Este neliniștit pentru urâtenia și pentru beteușurile fetei.

C) E suspicios că Mariane ar vrea să pună mâna pe averea lui și că ar trebui să-i întrețină întreaga familie.

D) Nu-i convine că Mariane nu are zestre și că, fiind tânără, ar putea să nu-l accepte din cauza diferenței de vârstă.

E) Se teme că Élise și Cléante n-o vor accepta pe tânără mamă vitregă și vor fugi de lângă el înainte de a le aranja niște căsătorii avantajoase.

34. În dialogul cu Harpagon, Frosine încearcă să-și obțină banii pentru serviciile de mijlocire prestate. Cum procedeză de fapt?

A) Îl manipulează pe bătrân cu vorbe dulci până ce acesta cedează și îi dă onorariul cerut.

B) Inventează câte o poveste favorabilă pentru fiecare dintre slăbiciunile pe care le descoperă la Harpagon.

C) Îl șantajează pe Harpagon pentru a-și obține banii promiși.

D) Face socoteli după reguli numai de ea știute și îl păcălește pe bătrânul îndrăgostit.

E) Renunță la prefăcătorie când vede că Harpagon i-a aflat intențiile.

FROSINE – Chiar așa, zău. Și-acum, domnule, am o rugămintă. Pierd un proces din lipsă de bani. (*Harpagon se încruntă*) M-ați putea ajuta să-l câștig? Nu-mi trebuie mult! A, nu vă puteți închipui ce fericită o să fie Mariane când v-o vedea! (*Harpagon ia o înfățișare veselă*) Gulerașul ăsta bătrânesc, socot că o să se înnebunească după el! Iar procesul e tare important pentru mine. (*Harpagon se încruntă din nou*) Dacă-l pierd, rămân pe drumuri. A, dar n-ați văzut-o când i-am vorbit de dumneavoastră! (*Harpagon se luminează iar la față*) Strălucea de-a dreptul.

HARPAGON – Ei, bravo, Frosine.

FROSINE – Atunci, vă rog, ajutați-mă cu cât puteți. (*Harpagon se întunecă din nou*) Am să vă fiu în veci recunoscătoare.

HARPAGON – Mă duc, am treburi importante acum.

FROSINE – Mă jur, domnule, că un mic ajutor...

HARPAGON – Mă cheamă... Pe curând...

FROSINE (*singură*) – Mânca-te-ar ciorile, câine râios, lua-te-ar să te ia de spurcat! Scârbosul, nu s-a dat bătut! Dar nu mă las nici eu cu una, cu două!

ACTUL III

SCENA 1

HARPAGON, CLÉANTE, ÉLISE, VALÈRE,

Jupâneasa CLAUDE, Jupânul JACQUES, BRINDAVOINE, LA MERLUCHE

HARPAGON – Veniți încoace, ca să știți fiecare ce aveți de făcut. Jupâneasă Claude, să faci curat peste tot, dar să nu freci prea mult mesele și scaunele, că se tocesc. În timpul ospățului, să ai grijă de butelcile cu vin; dacă dispăre vreuna, ți-o opresc din simbric. Dumneata, Brindavoine, și dumneata, La Merluche, să turnați de băut la musafiri, dar numai când vedeți că le e sete. Nu-i îndemnați la băutura. Așteptați întâi să vă ceară de mai multe ori și nu uitați să serviți apă din belșug. Tu, fata mea, să fii cu ochii în patru să nu dispară farfuriile. Dar, mai ales, s-o primești cum se cuvine pe iubita mea. ÉLISE – Am înțeles, tată.

HARPAGON – Pe dumneata, domnișorule, am să te iert pentru boroboața de adineauri, dar te poftesc să nu te uiți urât la Mariane.

CLÉANTE – Eu? Să mă uit urât? Pentru ce?

HARPAGON – Știu eu ce gândesc copiii când li se însoară părinții și cu ce ochi privesc pe mamele vitrege! Dacă vrei să uit cu desăvârșire pocinogul în care era să mă vâri, poartă-te frumos.

CLÉANTE – Cinstit, tată, nu pot făgădui să mă prefac fericit că o să-mi fie mamă vitregă. Dar, ca s-o primesc cu prietenie și să mă arăt voios că o văd, asta da, promit cu dragă inimă.

HARPAGON – Acuma, jupâne Jacques! Ne pregătești bucate alese, nu-i așa?

JUPÂNUL JACQUES – Dacă-mi dați bani destui.

HARPAGON – La dracu'! Bani și iar bani! Așa o țineți întruna! Ce vă frământă pe voi e doar banul!

VALÈRE – De când sunt n-am auzit răspuns mai obraznic! Ce mare lucru să dai o masă copioasă, dacă ai bani mulți! Dar dacă ești om isteț, faci masă bună cu bani puțini.

JUPÂNUL JACQUES – Masă bună cu bani puțini? V-aș fi foarte îndatorat, domnule intendent, dacă mi-ați împărtași și mie secretul dumneavoastră.

HARPAGON – Spune mai curând ce-ți trebuie. O să fim opt sau zece – dar să pregătești pentru opt. Când e de mâncare pentru opt, se mai găsește și pentru zece.

JUPÂNUL JACQUES – Atunci, patru soiuri de ciorbe, cinci feluri de gustări... mâncăruri? Să vedem...

HARPAGON – Tâlharule, îmi cheltuiești tot avutul! Ce îți închipui, că am poftit un oraș întreg?

35. Care este rolul indicațiilor scenice din ultima parte a dialogului dintre Frosine și Harpagon?

A) Să demonstreze cititorului complexitatea personajului Harpagon.
B) Să creeze comic ilustrând reacțiile contrare ale acestuia.

C) Să evidențieze diferența dintre iubirea sinceră a lui Harpagon și luciditatea sa de cămătar.

D) Să arate că strategia lui Frosine a dat rezultate și a obținut ce dorea de la Harpagon.

E) Să nedumerească publicul.

36. Actul III începe cu pregătirile de ospăț pe care le face Harpagon. El are un set de sarcini precise pentru fiecare. De ce?

A) Servitorii nu au practica necesară pentru că sunt noi în slujbă.

B) Harpagon vrea să-și impresioneze oaspeții cu bogăția lui.

C) Harpagon dorește să o impresioneze pe Mariane cu manierele sale nobile.

D) Vrea să se asigure că musafirii vor primi mâncare și băutura din belșug.

E) Se teme că va cheltui prea mult dacă toți cei implicați nu sunt ținuți din scurt.

37. Scena pregătirilor este comică prin:

A) ritm – toți vor să-i facă pe plac și se învârtesc bezmetic, în ciuda ordinelor primite

B) abordare cantitativă – Harpagon vizează un ospăț „2 în 1” (logodna lui, cununia lui Élise) cu multe feluri de mâncare extravagante

C) contrast – dorește ospăț mare cu investiție minimă

D) contrast – modalitatea ireverențioasă prin care se adresează copiilor și aceea reverențioasă față de servitori

E) jocuri de limbaj – Harpagon îi pune pe toți la treabă cu discursul său elevat

VALÈRE – Vrei să plesnească musafirii de atâtea feluri? Doar n-am poftit oamenii ca să-i ucidem! Întreabă doctorii și ai să vezi că e periculos să te îndopi peste măsură. Dovedești prietenie musafirilor, când mâncarea e ușoară. Stăpâne, lăsați ospățul în seama mea.

HARPAGON – Ar trebui ceva obișnuit, dar care să-i sature: fasole cu o ciozvârtă de berbec gras și tocătură cu garnitură de castane fierte..., dar știi, din belșug...

VALÈRE – Lăsați pe mine.

JUPÂNUL JACQUES – Stăpâne, nu-i bucătar, nu se pricepe. Domnul intendent nu face decât să se dea bine pe lângă dumneavoastră. E un lingău ticălos.

HARPAGON – Ascultă, jupâne, ai fi gata să-mi spui tot ce se vorbește despre mine?

JUPÂNUL JACQUES – Numai să nu vă supărați.

HARPAGON – Aș, cum să mă supăr. Mi-ar face plăcere să știu ce vorbesc oamenii despre mine.

JUPÂNUL JACQUES – Dacă ziceți, poftim. Toți își bat joc de dumneavoastră, se întrec care mai de care să vă bârfească și povestesc fel de fel de basme despre zgârcenia dumneavoastră. Unii spun că tipăriți calendare unde zilele de post sunt trecute în număr îndoit, și că vă siliți oamenii să le țină, ca să economisiți ce v-ar costa mâncarea de dulce. Alții, că le căutați nod în papură servitorilor – ba că sunt leneși, ba că răspund — ca să nu le plătiți simbria. Altul spune că ați fost prins într-o noapte furând cu mâna dumneavoastră ovăzul cailor, așa că vizitiul v-a croit strașnic cu biciul. Sunteți râsul și bațjocura tuturor; nu vă spun decât zgârcitul care-și mănâncă de sub unghie, scârbosul și cămătarul.

HARPAGON (*bătându-l pe jupânul Jacques*) – Ești un nătâng și un păcătos, un pezevenghi și un nerușinat! Învață cum să vorbești.

SCENA 2

Jupânul JACQUES, VALÈRE

VALÈRE – După câte văd, jupâne Jacques, costă cam scump să spui adevărul.

JUPÂNUL JACQUES – Ascultă, domnule nou-venit care faci pe grozavul, nu e treaba dumitale! Să râzi de ciomegele pe care le vei primi dumneata pe spinare, nu de-ale mele.

SCENA 3

FROSINE, MARIANE, JUPÂNUL JACQUES

FROSINE – Ascultă, jupâne Jacques, stăpânul e acasă?

JUPÂNUL JACQUES – Dar unde să fie?

FROSINE – Spune-i, te rog, că-l așteptăm aci.

SCENA 4

MARIANE, FROSINE

MARIANE – Vai, Frosine, nu mă simt în apele mele, chiar mă tem să-l văd.

FROSINE – Ghicesc, după înfățișarea ta, că tânărul bălai despre care mi-ai vorbit, nu-ți iese din minte.

MARIANE – Nu tăgăduiesc.

FROSINE – Ai aflat cine e?

MARIANE – Nu. Dar știu că inima mea e cu el și, dacă aș putea să aleg, pe el l-aș lua.

FROSINE – Ei, ei, fată dragă, tinereii ăștia sunt plăcuți la înfățișare, dar cei mai mulți sunt săraci ca niște șoareci de biserică. Pentru tine e mai bine să te măriți cu un bătrân care-ți dă bani mulți. Gândește-te că poate muri curând și atunci o să poți să te măriți cu altul și uiți de tot ce-ai îndurat.

MARIANE – Doamne, Dumnezeu! Nu e prea cinstit să dorești sau să aștepți moartea cuiva, ca să fii fericită.

FROSINE – Ssst. Uite-l că vine!

MARIANE – Vai, Frosine, ce slujenie!

38. De ce mănâncă bătaie jupân Jacques?

A) Pentru că îl previne pe Harpagon asupra caracterului lui Valère.

B) Pentru că dezvăluie intențiile ascunse ale intendentului.

C) Pentru că se răzvrătește împotriva poruncilor lui Harpagon.

D) Pentru că se ceartă cu Harpagon.

E) Pentru că îi spune lui Harpagon ce se zvonește despre el.

39. Ce o frământă pe Mariane în scena 4?

A) O problemă morală – vrea să se mărite cu Harpagon pentru că e bătrân și o să-l moștenească.

B) O problemă sentimentală – e îndrăgostită de altcineva.

C) Ideea unei mezalianțe – ea e o fată săracă, iar Harpagon e un nobil bogat.

D) O problemă estetică – e prea frumoasă pentru a se mărita cu Harpagon.

E) O dilemă – nu știe pe cine să aleagă ca soț.

SCENA 5
HARPAGON, FROSINE, MARIANE

HARPAGON – Bună seara, frumoaso! (*Către Frosine*) Frosine, de ce nu spune nimic; oare nu-i pare bine că mă vede?

FROSINE – S-a zăpăcit, văzându-vă.

HARPAGON – Mititico scumpă, uite pe fiică-mea care vine să-ți ureze bun sosît.

SCENA 6
ÉLISE, HARPAGON, MARIANE, FROSINE

MARIANE – Vă rog să mă iertați, domnișoară, că nu v-am căutat de la început.

ÉLISE – Se cuvenea ca eu să vă întâmpin. Mă iertați.

MARIANE (*încet Frosinei*) – Uf, nesuferit mai e!

HARPAGON (*încet Frosinei*) – Ce spune frumușica?

FROSINE – Că te găsește fermecător.

MARIANE (*aparte*) – Nu mă mai pot stăpâni...

HARPAGON – Uite și pe fiu-meu.

MARIANE (*aparte Frosinei*) – Frosine, ce întâmplare! E tocmai tânărul despre care ți-am vorbit!

FROSINE (*către Mariane*) – Năstrușnică nimereală!

SCENA 7
CLÉANTE, HARPAGON, ÉLISE, MARIANE, FROSINE

CLÉANTE (*către Mariane*) – Ca să vorbesc deschis, nu vă pot descrie uimirea mea când tatăl meu mi-a adus la cunoștință ceea ce urmărește.

MARIANE – La fel aș putea spune și eu. Întâlnirea noastră neașteptată m-a mirat și pe mine.

CLÉANTE – Mă bucur din inimă că am prilejul să vă văd. Dar nu sunt deloc fericit la gândul că o să-mi fiți mamă vitregă. Vorbele mele pot părea poate grosolane; dar sunt încredințat că dumneavoastră le veți judeca după cum se cuvine.

HARPAGON – Ia uite obrăznicie! Altceva nu putea să-i spună?

MARIANE – Simt la fel ca dumneavoastră și, dacă nu sunteți încântat să vă fiu mamă vitregă, apoi nici eu, la rândul meu, nu sunt fericită să vă socotesc fiul meu. Dacă n-aș fi silită, n-aș consimți la o căsătorie care vă umple de mâhnire.

HARPAGON – Bine-i face! La vorbe prostești răspunde la fel! Îți cer eu iertare, frumoaso, pentru neobrăzarea lui fiu-meu.

MARIANE – Mi-a plăcut mărturisirea lui. Și dacă vorbea altfel, l-aș fi prețuit mai puțin.

HARPAGON – Ei, lasă, lasă. Fiule, te poftesc să schimbi vorba.

CLÉANTE – Prea bine. (*Către Mariane*) Îngăduiți-mi ca, în locul tatălui meu, să vă mărturisesc că n-am văzut pe lume ființă mai fermecătoare, că nu e fericire mai mare decât să fie cineva iubit de dumneata, și că a te numi soțul dumitale e o soartă atât de fericită, încât aș schimba-o bucuros cu aceea a împăraților.

HARPAGON – Ei, domol fiule... mai domol.

CLÉANTE – Dar eu vorbesc în numele dumitale, tată. Domnișoară, ați văzut ce scânteii aruncă diamantul din degetul lui taică-meu?

MARIANE – Adevărat, scapără de-ți ia ochii.

CLÉANTE (*scoate inelul și i-l întinde Mariane*) – Uitați-vă la el mai de aproape...

MARIANE – Într-adevăr, e minunat! Ce ape... ce scânteii... (*Vrea să-l înapoieze.*)

CLÉANTE (*se așază în dreptul ei*) – O, nu, domnișoară. E atât de frumoasă mâna pe care-o împodobește. Opriți-l! Tatăl meu vi-l dăruiește!

40. Când a intrat prima dată Mariane în scenă?

- A) în Actul I, scena 2
- B) în Actul II, scena 3
- C) în Actul II, scena 4
- D) în Actul III, scena 3
- E) în Actul III, scena 4

41. De ce vorbesc și Mariane și Harpagon prin intermediul lui Frosine în scena 6?

- A) Pentru că cei doi nu vorbesc aceeași limbă, iar Frosine traduce conversația dintre ei.
- B) Pentru că s-au zăpăcit, ca la orice primă întâlnire.
- C) Pentru ca efectul comic să fie amplificat.
- D) Pentru că nu cunosc uzanțele epocii.
- E) Pentru că așa fusese înțelegerea.

42. De ce îi spune Cléante direct Mariane că nu se bucură de faptul că va deveni mama sa vitregă?

- A) Pentru că preferă grosolănia în locul lingușirilor.
- B) Pentru că e supărat pe ea.
- C) Pentru că i-a făcut o promisiune tatălui său.
- D) Pentru că vrea să-l șantajeze pe Harpagon să-i dea banii de care are nevoie.
- E) Pentru că e sincer și dorește să îi comunice fetei că o iubește.

43. Cum de ajunge Cléante să îi facă Mariane declarații în public?

- A) Profită de cerința tatălui său pentru a răspunde încurajării lui Mariane.
- B) Pentru a o scoate pe Mariane din încurcătură.
- C) Pentru a-l scoate pe Harpagon din încurcătură.
- D) Pentru a-i oferi un exemplu de curtoazie lui Valère.
- E) Pentru că băiatul și-a pierdut mințile.

HARPAGON – Eu?

CLÉANTE – Așa e, tată, că o rogi pe domnișoara să-l primească, din dragoste pentru dumneata?

HARPAGON (*aparte*) – Turbez!

MARIANE – Ar însemna din partea mea...

CLÉANTE (*împiedicând-o pe Mariane să înapoieze inelul*) – Ascultați-mă ce spun, l-ați jigni...

HARPAGON (*aparte*) – Dracu' să te ia!

CLÉANTE – Uite-l ce supărat e că nu primiți.

HARPAGON (*încet, către fiu-său*) – Ticălosule!

CLÉANTE – Vreți să-l apuce deznădejdea?

HARPAGON (*încet, către fiu-său, amenințându-l*) – Călăule!

CLÉANTE – Tată, vezi că eu n-am nicio vină. Fac ce pot ca s-o hotărâsc să-l primească, dar ea se încapățânează.

HARPAGON (*izbucnește*) – Spânzuratul!

CLÉANTE – Domnișoară, tată-meu mă ceartă din pricina dumneavoastră.

HARPAGON (*strâmbându-se cumplit*) – Pungașule!

FROSINE – Doamne, Doamne, ce de mofturi! Păstrează inelul, fă-i pe plac!!

MARIANE – Ca să nu vă necăjiți, îl primesc.

SCENA 8

HARPAGON, BRINDAVOINE

BRINDAVOINE – Stăpâne, a venit un om.

HARPAGON – Spune-i că n-am timp.

BRINDAVOINE – Zice că v-aduce niște bani.

HARPAGON – Mă iertați. Mă întorc imediat.

ACTUL IV

SCENA 1

CLÉANTE, MARIANE, ÉLISE, FROSINE

CLÉANTE – Suntem singuri acum, putem sta de vorbă în liniște.

ÉLISE – Domnișoară, fratele meu mi s-a destăinuit. Și înțeleg suferințele prin care treceți. Așa că, sunt gata să te ajut după puterile mele.

MARIANE – Îți mulțumesc din suflet, domnișoară, prietenia dumitale mă va ajuta să-mi îndur soarta.

FROSINE – Ei, poftim, ce mai copii nefericiți. De ce nu mi-ați spus și mie? Găseam eu o ieșire. Aș fi știut cum să înlătur primejdia și lucrurile n-ar fi ajuns unde se găesc acum.

CLÉANTE – Frosine, buna noastră Frosine, vrei să ne ajuți?

FROSINE – Mai întrebi? Din toată inima, pe care Dumnezeu nu mi-a dat-o de piatră. Să știți că am o mare bucurie când dau peste ființe care se iubesc cu adevărat. Ia să vedem, ce-ar fi de făcut?

CLÉANTE – Te rog, gândește-te.

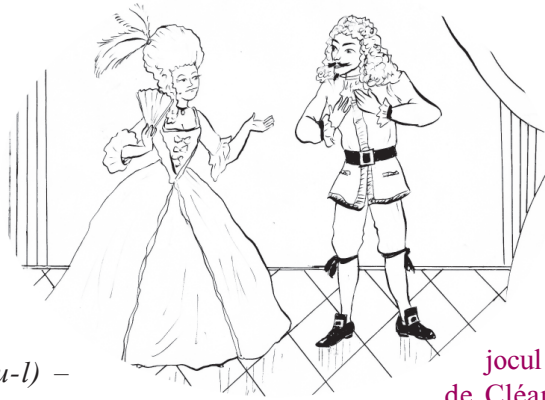
MARIANE – Sfătuiește-ne...

ÉLISE – Născoceste...

FROSINE (*către Mariane*) – Mama dumitale e femeie cu scaun la cap și o s-o convingem să dăruiască fiului ceea ce a consimțit să dea tatălui. (*Către Cléante*) Tatăl dumitale e buba.

CLÉANTE – Neîndoios.

FROSINE – Lucrul cel mai nimerit ar fi să-l facem să n-o mai vrea pe Mariane. Ar trebui să-i găsec o femeie mai coaptă, care să treacă drept cucoană de neam, i-aș ticlui eu un nume de contesă venită din Bretagne. Pe urmă, mă pricep eu să-l fac pe Harpagon să creadă că e bogată, că are case și acareturi, sute de mii bani gheață. Și-l mai răsucesc să creadă că e

44. Urmărește jocul de replici condus de Cléante în jurul diamantului. Ce exprimă acesta?

A) Incompetența discursivă a lui Harpagon.

B) Dibăcia lui Cléante în utilizarea parafrazării (ca în momentul în care a aflat că Harpagon e „împrumutătorul”).

C) Icusința discursivă a lui Cléante care ne amintește de jocul dublu al lui Valère atunci când o „potolea” pe Élise.

D) Trufia lui Harpagon de a-i oferi sărmanei Mariane un inel prin intermediul unui mijlocitor.

E) Obsesia tuturor pentru bunurile materiale.

45. În scena 7 din actul III, conflictul este declanșat de

A) intenția lui Harpagon de a-i oferi Mariane o bijuterie prețioasă

B) „scânteile” care apar între Harpagon și Mariane

C) cadoul pe care-l face Cléante lui Mariane în ciuda împotrivirii tatălui

D) lipsa de reacție a lui Frosine

E) mofturile lui Mariane

46. De ce iese Harpagon din scenă, deși este un moment de mare tensiune pentru el?

A) Se retrage ca să chibzuiască la recuperarea diamantului.

B) Iese ca să ticluiască planuri de răzbunare împotriva lui Cléante și a Mariane.

C) Diamantul poate fi lăsat deoparte o vreme, căci eticheta cere să-și îndrepte atenția spre noul venit.

D) Pentru moment, oaspeții și diamantul pot să aștepte căci ade-vărata prioritate este banul.

E) E atât de furibund încât trebuie să iasă la aer ca să se calmeze.

îndrăgostită lulea de el și că e gata să-i dea toată averea prin înscrisul de căsătorie. Asta o să-l facă să renunțe la Mariane. Fiindcă bătrânul o place, dar, mai presus de orice, iubește banul.

CLÉANTE – Bravo, Frosine, iscusită judecată.

FROSINE – Lăsați pe mine. Am o prietenă care-i taman ce ne trebuie.

CLÉANTE – Îți suntem recunoscători, Frosine. Te vom răsplăti cu prisosință. Noi mergem acum la mama Mariane s-o înduplecăm.

SCENA 2

HARPAGON, CLÉANTE, MARIANE, FROSINE, ÉLISE

HARPAGON (*aparte*) – Ia te uită, ia te uită!!? Fiu-meu sărută mâna viitoarei mame vitrege, iar viitoarea mamă vitregă îi dă voie. Măi să fie... (*Tare*)

Careta e gata. Mergeți când doriți la iarmaroc.

CLÉANTE – Pot să le însoțesc eu, tată.

HARPAGON – Te poftesc să nu pleci. Pot să se ducă și singure, noi avem de vorbit.

SCENA 3

HARPAGON, CLÉANTE

HARPAGON – Ce crezi despre Mariane?

CLÉANTE – Ce cred?

HARPAGON – Înfațișarea, portul, frumusețea, duhul.

CLÉANTE – Ca să-ți spun drept, nu e mare scofală.

Înfațișarea e de mironosiță, portul nu e grozav, iar frumusețea, așa și așa. Duhul? Nimic deosebit. Nu vreau să te dezgust de ea.

Mariane sau alta, tot mamă vitregă rămâne.

HARPAGON – Acum o vreme vorbeai altfel...

CLÉANTE – I-am zis cuvinte măgulitoare ca să-ți fiu pe plac.

HARPAGON – Nu simți pentru ea niciun soi de slăbiciune?

CLÉANTE – Eu?

HARPAGON – Spusele tale mă îndeamnă să-mi schimb hotărârea pe care o luasem când am văzut-o aici. Adineauri, când eram cu toții aici, am înțeles că o căsătorie între mine și o fată atât de tânără e nepotrivită. Și cum o cerusem și-mi pusesem în joc cuvântul, ți-aș fi dat-o ție.

CLÉANTE – Mie?

HARPAGON – Ție.

CLÉANTE – În căsătorie?

HARPAGON – În căsătorie.

CLÉANTE – Uite tată: e drept că n-o iubesc, dar, ca să-ți fac pe plac, mă hotărâsc s-o iau de nevastă, numai ca să nu te supăr.

HARPAGON – Află că sunt mai înțelept decât tine și nu vreau să te silesc să-ți calci pe inimă.

CLÉANTE – Iartă-mă. Aș face-o din dragoste pentru dumneata.

HARPAGON – Nu e bine. O căsătorie silită nu e bună.

CLÉANTE – Ei, lasă, dragostea poate veni mai târziu.

HARPAGON – Dacă ai fi iubit-o cu adevărat, treacă de la mine, te lăsam s-o iei de soție în locul meu. Dar, pentru că nu ți-e pe plac, mă întorc la hotărârea mea dintâi și o opresc pentru mine.

CLÉANTE – Tată, adevărul e că o iubesc din ziua în care am văzut-o la plimbare. Că adineauri eram hotărât să-ți cer învoirea să mă-nsor cu ea, dar destăinuirea dumitale m-a oprit, ca și teama să nu te supăr.

HARPAGON – Ai fost la ea acasă?

CLÉANTE – Da, tată.

HARPAGON – De multe ori?

CLÉANTE – De când o cunosc, cam de multe ori...

HARPAGON – Ai fost primit bine?

47. La începutul actului IV, situația ia o nouă întorsătură. Caută enunțul inadecvat dintre variantele de mai jos:

A) Mariane și Élise se împrietenesc.

B) Tinerii încearcă să găsească o scăpare, unindu-și forțele.

C) Frosine pune la cale o nouă înșelăciune.

D) Harpagon intră la bănuiele.

E) Mariane îl înfruntă pe Harpagon.

48. Dialogul dintre tată și fiu din scena 3 arată că:

A) Tatăl își ia revanșa discursivă pentru jocul dublu din povestea diamantului.

B) Fiul este sincer pe tot parcursul dialogului și din această cauză cade în ghearele demonului său tată.

C) Cléante dorește să-și îmbuneze tatăl cu lingușiri pentru ca acesta să consimtă la căsătoria sa.

D) Harpagon dorește să-și îmbuneze fiul pentru ca acesta să consimtă la căsătoria sa.

E) Tatăl se căiește pentru excesele sale și dorește să își sprijine fiul.

CLÉANTE – Foarte bine. Dar fără să spun cine sunt! De aci, uimirea de adineaori a Mariane.

HARPAGON – Și fata răspunde dragostei tale?

CLÉANTE – Cred că și ea simte o oarecare aplecare către mine...

HARPAGON – Acestea fiind zise, băiatule, te poftesc să uiți de patima ta. Să nu te mai ții după ea, fiindcă o păstrez pentru mine, iar dumneata să te însori cu cea pe care ți-am ales-o eu.

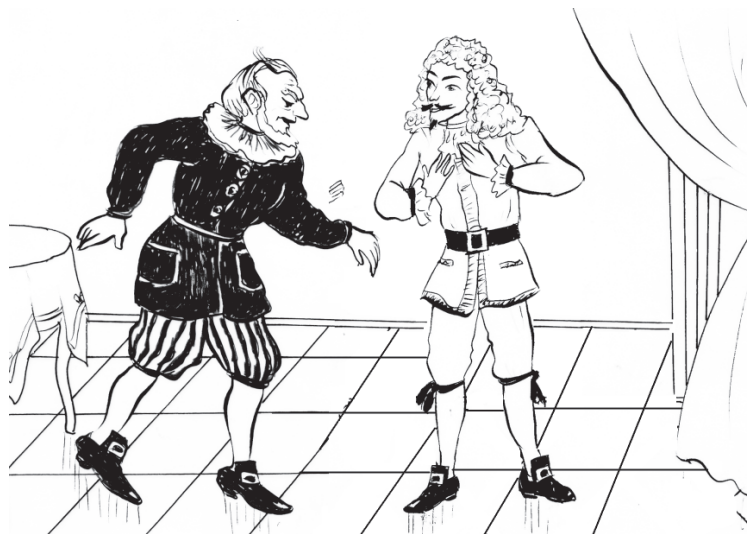
CLÉANTE – Bine, tată, ți-ai bătut joc de mine! Atunci află că eu nu renunț la dragostea mea și că n-o să mă dau în lături de la nimic pentru a ți-o smulge pe aceea pe care o vrei.

HARPAGON – Maimuțoiule, ai de gând să-mi pui bețe-n roate?

CLÉANTE – Dumneata îmi pui bețe-n roate, fiindcă eu am cunoscut-o mai întâi.

HARPAGON – Atunci o să mă cunoști tu pe mine cu câteva bețe pe spinare. *(Se iau la bătaie)*

CLÉANTE – N-o să mă las!

49. Identifică personajele care, în diverse situații, mediază relațiile dintre personajele din piesă:

A) Valère (între Élise și Harpagon), Jupânul Jacques (între Harpagon și Frosine), Frosine (între Harpagon și Mariane)

B) Brindavoine (între Élise și Cléante), Cléante (între Harpagon și Mariane), Harpagon (între Valère și Élise)

C) Mariane (între Frosine și Harpagon), Frosine (între Cléante și Mariane), La Flèche (între Valère și Élise)

D) Valère (între Élise și Harpagon), Frosine (între Mariane și Harpagon), Jupânul Simon (între Harpagon și Cléante)

E) Harpagon (între Élise și Anselme), La Flèche (între Harpagon și Mariane), Élise (între Cléante și Mariane)

50. Identifică personajul a cărui caracterizare nu este redată în citatele de mai jos:

1. „... este nobil, de viță veche, blând și liniștit, bun și înțelegător.”

2. „În făptura dumitale, eu văd frumoasele dumitale însușiri... Nu uit mărinimia dumitale.”

3. „... portul nu e grozav, iar frumusețea, așa și așa. Duhul? Nimic deosebit.”

4. „Nu se poate ceva mai frumos... trup bine legat, mlădios, fără niciun beteșug.”

A) Valère B) Anselme C) Élise
D) Mariane E) Harpagon

SFÂRȘIT CONCURS

SCENA 4

Jupânul JACQUES, HARPAGON, CLÉANTE

JUPÂNUL JACQUES – Ei stăpâne... domnișorul, ce aveți de gând? *(Se pune între ei)*

HARPAGON – Nerușinatule! Să vezi bătaie!

JUPÂNUL JACQUES *(către Cléante)* – E tatăl dumitale... *(Către Harpagon)* E fiul dumitale...

HARPAGON – Jupâne Jacques, fii judecător și spune dacă n-am dreptate...

JUPÂNUL JACQUES – Poftim, primesc. *(Către Cléante)* Dumneata dă-te deoparte.

HARPAGON – Îmi place o fată și vreau s-o iau în căsătorie. Nerușinatul de colo spune că și el o iubește. Și o vrea de soție, împotriva poruncilor mele.

JUPÂNUL JACQUES – Asta nu se cuvine.

HARPAGON – Așa e! Urât și rușinos că un fiu se ia la întrecere cu tatăl său!

JUPÂNUL JACQUES – Întocmai, stăpâne. Stai aici, că mă duc să-i spun. *(Se duce la Cléante, care așteaptă în colțul opus al scenei)*

CLÉANTE – Iubesc o fată care răspunde simțirii mele. Iar lui taică-miu i se năzărește că o vrea de nevastă.

JUPÂNUL JACQUES – Asta nu e frumos din partea lui.

CLÉANTE – Cum de nu-i e rușine? La vârsta lui!

JUPÂNUL JACQUES – Ai dreptate. Foarte rușinos din partea lui. Mă duc să-i șoptesc două vorbulițe. *(Se întoarce la Harpagon)* Stăpâne, băiatul nu e chiar așa de pornit cum s-ar crede. Mi-a destăinuit chiar că îi pare rău de toată tărășenia, că recunoaște că îți datorează cinstire. Să te porți frumos cu el și să-i cauți o nevastă după placul lui.

HARPAGON – Atunci spune-i că, afară de Mariane, poate alege orice altă fată.

JUPÂNUL JACQUES – Lasă-te în seama mea, stăpâne. *(Merge la Cléante)* Află că tatăl matală nu e așa zevzec precum îl crezi. E supărat numai pe felul dumitale de a te purta cu el, așa încât e gata să-ți facă pe plac, dacă-i vorbești domol și-i arăți respectul cuvenit.

CLÉANTE – Spune-i că dacă mi-o dă pe Mariane n-am să-i mai ies din voie.

JUPÂNUL JACQUES *(către Harpagon)* – S-a făcut. E gata să primească tot ce ai spus.

HARPAGON – Așa, așa.

JUPÂNUL JACQUES *(lui Cléante)* – E numai bine. E încântat de făgăduielile tale.

CLÉANTE – Slavă Domnului!

JUPÂNUL JACQUES – Acum apropiați-vă și stați de vorbă cât poftiți.

CLÉANTE – Jupâne Jacques, o să-ți fiu recunoscător toată viața.

JUPÂNUL JACQUES – Zău dacă ai de ce, domnișorul...

HARPAGON – Te-ai purtat frumos, jupâne, și meriți o răsplată. Crede-mă, n-am să uit.

(Bagă mâna în buzunar; jupânul Jacques crede că-i dă răsplata făgăduită, dar Harpagon scoate batista.)

SCENA 5

CLÉANTE, HARPAGON

CLÉANTE – Te rog, tată, să mă ierți.

HARPAGON – Nu face nimic.

CLÉANTE – Și crede-mă că-mi pare nespus de rău...

HARPAGON – Iar mie îmi pare nespus de bine că ți-a venit mintea la cap.

CLÉANTE – Îți făgăduiesc, tată, că nu voi uita niciodată bunătatea dumitale.

HARPAGON – Iar eu îți făgăduiesc că, orice mi-ai cere, îți dau cu bucurie.

CLÉANTE – Nu, nu-ți mai cer nimic, după ce mi-ai dăruit-o pe Mariane.

HARPAGON – Ce? Cum? Cine ți-a spus că ți-o dăruiesc pe Mariane?

CLÉANTE – Dumneata, tată.

HARPAGON – Eu?

CLÉANTE – Bineînțeleș că dumneata...

HARPAGON – Dimpotrivă, tu ai spus că renunți la ea.

CLÉANTE – Eu?

HARPAGON – Tu.

CLÉANTE – Nici pomeneală.

HARPAGON – N-ai făgăduit tu că nu te mai gândești la ea?

CLÉANTE – Mă gândesc mereu și pentru totdeauna.

HARPAGON – Iar începi, ticălosule?

CLÉANTE – Nimic n-o să mă schimbe.

HARPAGON – Atunci știu ce-mi rămâne de făcut.

CLÉANTE – Fă ce poftești.

HARPAGON – Să nu te mai arăți în fața mea.

CLÉANTE – Foarte bine.

HARPAGON – Mă lepăd de tine.

CLÉANTE – Leapădă-te.

HARPAGON – Te dezmoștenesc.

CLÉANTE – Fă cum poftești.

SCENA 6

LA FLÈCHE, CLÉANTE

LA FLÈCHE *(vine din grădină cu o casetă)* – Stăpâne, bine că te găsec! Vino cu mine!

CLÉANTE – Ce e?

LA FLÈCHE – Vino cu mine, repede.

CLÉANTE – Ce e? Nu pricep.

LA FLÈCHE – Comoara tatălui dumitale – uite-o.

CLÉANTE – Cum ai făcut?

LA FLÈCHE – Îți spun eu. Să fugim, îl aud zbierând.

SCENA 7

HARPAGON (*cu capul gol, intră urlând din grădină*) – Hoții! Hoții! Puneți mâna pe hoți. Ucigașii! Prindeți-i pe ucigași! Unde ești, Dumnezeu drept? Vai! M-au omorât! Mi-au smuls beregata, mi-au furat bănișorii! Cine poate fi? Unde-o fi acum? Unde se ascunde? Unde să alerg, ori mai bine să stau pe loc? E alături? Este aici? Care ești? Stai! Dă-mi banii, tâlharule! (*Se prinde singur de braț*) Eu eram. Mi s-au rătăcit mințile, nu mai știu unde sunt, cine sunt, nici ce fac! Vai, bănișorii mei, bănișorii mei, cum ați pierit! Și de când am rămas fără voi, nu mai găsesc sprijin, nici mângâiere, nici bucurie pe lume! S-a sfârșit cu mine, nu mai am niciun rost în viață! Vai mie! Vai mie! Nu mai pot trăi! Gata, s-a terminat, mor, am murit, am murit și m-au îngropat! Nu se grăbește nimeni să mă învie, aducându-mi înapoi banii, sau spunându-mi măcar cine i-a furat? Haide, cine spune? Tăceți, ai? Mă duc! Mă duc să caut poliția. La cazne! La cazne, toată lumea: servitoare, slugi, fiică-mea, fiu-meu și, la urmă, eu! Ei, da. Ce v-ați strâns aici? Pe care arunc ochii, pe acela bănuiesc că m-a furat! Despre cine vorbiți între voi? Despre tâlharul care m-a prădat? Cine mișcă acolo sus? Nu cumva e hoțul care m-a furat? Vă rog în genunchi, dacă știți cumva care este, dați-mi de știre! Ori poate e ascuns printre voi? Ce vă uitați așa la mine și râdeți? Va să zică și voi sunteți părtași la furt? Repede, repede, poliția, străjile, judecătorii, temnicerii, spânzurătorile și călăii! Spânzurați pe cine nimeriți! Iar dacă nu se găsesc bănișorii, spânzurați-mă și pe mine!

ACTUL V

SCENA 1

HARPAGON, COMISARUL și AJUTORUL său

COMISARUL – Spuneți că în casetă se găseau...

HARPAGON – ...zece mii de galbeni.

COMISARUL – Zece mii?

HARPAGON – Zece mii de galbeni.

COMISARUL – Țsta e furt, nu glumă.

HARPAGON – Nu se află pedeapsă destul de cumplită pentru o ticăloșie ca asta!

COMISARUL – În ce fel de bani era suma?

HARPAGON – Galbeni din aurul cel mai curat și arginți zimțuiți.

COMISARUL – Bănuieți pe cineva?

HARPAGON – Pe toată lumea. Așa că să arestezi întreg orașul cu toate mahalalele.

COMISARUL – Eu sunt de părere să nu speriem oamenii, ci dimpotrivă, să ne străduim să găsim oarecare dovezi.

SCENA 2

Jupânul JACQUES, HARPAGON, COMISARUL și AJUTORUL său

JUPÂNUL JACQUES (*intră prin spate, întorcându-se spre locul pe unde a intrat*) – Ascultați. Mă întorc numaidecât. Până atunci, tăiați-i beregata, pârlâți-i picioarele în foc, opăriți-l cu apă clocotită și spânzurați-l de grindă...

HARPAGON – Pe cine? Pe hoț?

JUPÂNUL JACQUES – Purcelul de lapte pe care vi l-a adus intendentul și pe care vreau să-l meșteresc după gustul meu.

HARPAGON – Să lăsăm asta acum. Uite, mai bine să-l ascultăm pe dumnealui.

JUPÂNUL JACQUES – Dumnealui e musafirul nostru?

COMISARUL – Dragă prietene, să nu ascunzi nimic stăpânului dumitale.

JUPÂNUL JACQUES – Pe cinstea mea, o să vă arăt tot ce știu.

COMISARUL – Nu e vorba de asta.

JUPÂNUL JACQUES – Și dacă mâncarea nu-i bună, de vină e numai intendentul nostru.

HARPAGON – Ticălosule, nu de ospăț e vorba! Spune ce știi despre banii care mi s-au furat.

JUPÂNUL JACQUES – Vi s-au... furat bani?

HARPAGON – Da, tâlharule! Și te spânzur, dacă nu mi-i dai înapoi.

COMISARUL – Pentru numele lui Dumnezeu, nu-l amenințați! Îl văd după înfățișare că e om cinstit și că o să vă dezvăluie ceea ce doriți să aflați.

JUPÂNUL JACQUES (*aparte*) – Uite că pot acum să mă răzbun pe intendentul nostru. (*Tare*) Stăpâne, pe cinstite, eu cred că Jupânul intendent a săvârșit ticăloșia.

HARPAGON – Valère?

JUPÂNUL JACQUES – El!

HARPAGON – El, pe care-l socoteam omul meu de credință?

JUPÂNUL JACQUES – Chiar el! Îl bănuiesc că el v-a furat.

HARPAGON – Și pe ce te bazezi?

JUPÂNUL JACQUES – Pe ce?

HARPAGON – Da, pe ce?

JUPÂNUL JACQUES – Mmmm... pe ce e de bănuț.

COMISARUL – Asta nu e de ajuns. Adu dovezi.

HARPAGON – L-ai văzut cumva mișunând la ascunzătoarea mea?

JUPÂNUL JACQUES – L-am văzut. Unde ați ascuns banii?

HARPAGON – În grădină.

JUPÂNUL JACQUES – În grădină, întocmai. L-am văzut umblând înapoi și-ncolo prin grădină. Unde erau banii?

HARPAGON – Într-o casetă.

JUPÂNUL JACQUES – Păi, vezi? Așa-i. L-am văzut cu o casetă.

COMISARUL – Și cum arăta caseta?

JUPÂNUL JACQUES – Era o casetă... o casetă destul de mare.

HARPAGON – Cea care mi s-a furat era mică.

JUPÂNUL JACQUES – Mică, dacă o judeci așa, dar eu am socotit-o mare.

COMISARUL – Și de ce culoare era?

JUPÂNUL JACQUES – De ce culoare?

COMISARUL – Da.

JUPÂNUL JACQUES – D-apoi... Dacă m-ați ajuta un pic, v-aș spune...

HARPAGON – Haide...

JUPÂNUL JACQUES – Nu era roșie?

HARPAGON – Ba cenușie.

JUPÂNUL JACQUES – Întocmai. Cenușie, bătând în roșu. Asta voiam să spun.

HARPAGON – Caseta mea, bănișorii mei. Gata, scrie-i mărturia. Doamne, în cine să te mai încrezi? Uite, nu m-aș mira acum ca hoțul să fiu chiar eu.

JUPÂNUL JACQUES – Uite-l că vine. Te rog frumos, stăpâne, să nu-i spui că eu l-am dat în gât.

SCENA 3

VALÈRE, HARPAGON, COMISARUL și AJUTORUL său, Jupânul JACQUES

HARPAGON – Apropie-te. Și mărturisește lovitura cea mai cumplită pe care un om a făcut-o vreodată.

VALÈRE – Nu înțeleg.

HARPAGON – Cum, nemernicule, nu roșești măcar după o asemenea fărădelege?

VALÈRE – Ce fărădelege?

HARPAGON – Ce fărădelege, spurcatule! Degeaba încerci să te mai ascunzi că eu știu, am aflat tot tâlharule! Cum ai putut să-ți bați joc de bunătatea mea? De-asta ai venit la mine, ca să mă vinzi și să mă furi, spânzuratule!

VALÈRE – Dacă s-a descoperit tot, n-am să umblu cu minciuna!

JUPÂNUL JACQUES (*aparte*) – Am ghicit fără să-mi fi dat seama?

VALÈRE – Mă hotărâsem să vă vorbesc, așteptam numai împrejurarea cea bună. Dar acum, că ați aflat, vă rog stăruitor să nu vă supărați și să-mi dați dreptate.

HARPAGON – Ce dreptate, hoțule?

VALÈRE – E drept că v-am greșit, dar nădăjduiesc că mă puteți ierta.

HARPAGON – Cum? Să iert? O nelegiuire ca asta?

VALÈRE – Vă rog să nu vă înfuriați. Dacă mă ascultați, veți vedea că răul nu e atât de mare pe cât îl socotiți.

HARPAGON – Răul nu e atât de mare? Dar sângele meu, dar trupul din trupul meu?

VALÈRE – Sângele dumneavoastră n-a încăput pe mâini rele. Sunt în măsură să nu-i pricinuiesc nicio neplăcere, fiindcă orice se poate drege.

HARPAGON – Sunt de aceeași părere, numai dă-mi înapoi ceea ce mi-ai răpit! Tot ce-aveam mai scump. Și eu care m-am încrezut în tine. Ce te-a îndemnat să te porți așa?

VALÈRE – Cum, mă mai întrebați?

HARPAGON – Uite că întreb.

VALÈRE – Dragostea.

HARPAGON – Dragostea?

VALÈRE – Dragostea.

HARPAGON – Frumoasă dragoste, minunată dragoste! Dragoste de bănișorii mei!

VALÈRE – Vă înșelați. Nu poftesc la bunurile dumneavoastră, dacă bineînțeles îmi lăsați pe cel pe care-l am.

HARPAGON – Aaa! Să-ți iasă din cap așa ceva! Nu-ți las nimic. Poftim obraznicie: nu vrea să-mi dea înapoi ce mi-a furat!

VALÈRE – Socotiți că e un furt?

HARPAGON – Da' ce-i, dacă nu-i furt? O comoară, o adevărată comoară!

VALÈRE – Comoară, bine ați spus, și cea mai neprețuită din câte aveți. Dar nu înseamnă că o pierdeți, dacă mi-o încredințați mie. Vă cer, în genunchi, comoara asta, plină de farmec, să mi-o dăruiți.

HARPAGON – Nici nu mă gândesc.

VALÈRE – Ne-am jurat credință veșnică, să nu ne despărțim niciodată.

HARPAGON – Strașnic jurământ! Cu bănișorii mei!

VALÈRE – Da, ne-am legat împreună pentru vecie.

HARPAGON – Asta n-o să se întâmple, ascultă-mă bine.

VALÈRE – Numai moartea ne poate despărți.

HARPAGON – I-auzi! Pe banii mei!

VALÈRE – V-am mai spus că nu e vorba de bani. Inima mea n-a ascultat de socotelile lumii ăștea.

HARPAGON – O să spui că m-ai furat din milostenie creștinească! Dar pun eu capăt la toate prostiile tale. Justiția o să-mi facă dreptate.

VALÈRE – Sunt gata să îndur furia dumneavoastră. Numai pe mine trebuie să vă descărcați mânia. Fiica dumneavoastră e nevinovată.

HARPAGON – Asta, da, te cred. Cum o să fie fiica mea părtașă la o asemenea nelegiuire? Acum dă-mi comoara, spune unde ai dus-o?

VALÈRE – Nicăieri. E aici, în casa dumneavoastră!

HARPAGON (*aparte*) – O, caseta mea dragă! (*Tare*) Se găsește la mine în casă?

VALÈRE – Da.

HARPAGON – Și, ia spune, nu te-ai atins de ea?

VALÈRE – Eu? Sunteți nedrept nu numai față de mine, dar și față de ea! Mai curând mor, decât să-i întinez simțirea. Este prea cinstită.

HARPAGON (*aparte*) – Caseta mea, cinstită!

VALÈRE – Toate dorințele mele se împlinesc când o privesc, și nimic n-a întinat patima pe care ochii ei frumoși au aprins-o în inima mea.

HARPAGON – Ochii frumoși ai casetei mele! Vorbește de ea ca de-o ibovnică.

VALÈRE – Jupâneasa Claude știe taina și vă poate sta mărturie...

HARPAGON – Cum, slujitoarea mea e și ea părtașă?

VALÈRE – Da, domnule, a fost martoră a legământului dintre mine și fiica dumneavoastră când ea mi-a dat inima ei, primind-o în schimb pe a mea.

HARPAGON (*aparte*) – Nu mai pricep nimic. (*Către Valère*) Ce-mi tot îndrugi aici de fiica mea?

VALÈRE – Vreau să spun că ieri am semnat amândoi o făgăduială de căsătorie.

HARPAGON – Fata mea a semnat o făgăduială de căsătorie cu tine?

VALÈRE – Da, domnule.

HARPAGON – Vai, încă o nenorocire!

JUPÂNUL JAGQUES (*către comisar*) – Scrie, domnule, scrie...

HARPAGON – Necaz mare. Deznădejde și mai cumplită! (*Către comisar*) Repede, trimite-l la pușcărie și ca hoț și ca ademenitor!

VALÈRE – Nu mi se cuvine nici un nume, nici altul!

SCENA 4

HARPAGON, ÉLISE, VALÈRE, FROSINE

HARPAGON – A, iată-te, copil înrăit și nevrednic! Așa urmezi tu sfaturile mele? Lași să te ademenească un tâlhar de drumul mare, îi dăruiești inima ta, fără consimțământul meu? A, vă arăt eu vouă! (*Către Élise*) Patru pereți bine zăbreliți or să răspundă de purtarea ta! (*Către Valère*) Iar o drăguță de spânzurătoare o să te ia în primire pe tine, blestematul!

VALÈRE – Cer să fiu ascultat.

HARPAGON – Când am zis spânzurătoare, am greșit! O să fii ars de viu!

ÉLISE (*cade la picioarele lui Harpagon*) – Tată, fie-ți milă de noi. Privește mai bine pe cel de care te simți jignit. Este cu totul altfel decât îl văd ochii dumitale. Fără el, eram moartă. Da, tată, el m-a scăpat atunci când am căzut în râu, așa că lui îi datorezi viața fiicei pe care azi...

HARPAGON – Asta nu înseamnă nimic. Mult mai bine era pentru mine dacă te lăsa să te îneci, decât să-mi faci ce mi-a făcut.

ÉLISE – Tată, te rog fierbinte...

HARPAGON – Nu, nu vreau să mai aud nimic. Justiția să facă dreptate!

FROSINE – Ei, poftim încurcătură!

SCENA 5

*ANSELME, HARPAGON, ÉLISE, MARIANE, FROSINE, VALÈRE,
Jupânul JACQUES, COMISARUL și AJUTORUL său*

ANSELME – Ce s-a întâmplat, seniore Harpagon? Ce e larma asta?

HARPAGON – A, seniore Anselme, sunt cel mai nefericit om de pe lume. M-a lovit în averea mea, m-a izbit în cinstea mea! Nelegiuitul acela a venit la mine sub numele de om de încredere, numai ca să-mi fure banii și să-mi ademenească fiica.

VALÈRE – Spuneți, cine s-a atins de banii dumneavoastră, că eu nu mai înțeleg nimic...

HARPAGON – Fiică-mea și acel hoț la drumul mare au semnat o făgăduială de căsătorie. Iată ce jignire, seniore Anselme! Dumneata ești cel mai îndreptățit să te adresezi poliției, ca să te răzbuni.

ANSELME – Nu doresc să-mi iau nevastă cu sila și nu cer nimic de la o inimă care s-a dăruit altuia.

VALÈRE – Domnule, nu pot fi învinuit de nimic. O iubesc pe fiica dumneavoastră. Nădăjduiesc că o să vă schimbați gândul, aflând cine sunt...

HARPAGON – Pe mine nu mă păcălești cu basme de-astea. E plină lumea de hoți și de înșelători care se împopoțonează cu un nume de vază.

VALÈRE – Aflați, domnule, că tot Neapolul poate mărturisi cine-mi sunt părinții.

ANSELME – Ușurel, tinere. Gândește-te de două ori până să vorbești. Cunoscut tot Neapolul și pot să descurc toate ițele poveștii dumitale.

VALÈRE (*își pune cu mândrie pălăria pe cap*) – Nu sunt omul care să se teamă de dumneavoastră. Dacă într-adevăr cunoașteți Neapolul, atunci trebuie să știți cine este don Thomas d'Alburci.

ANSELME – Bineînțeles că știu.

HARPAGON – Nu-mi pasă mie de don Thomas...

ANSELME – Rogu-te, lasă-l să continue. Să vedem ce mai are să spună.

VALÈRE – Spun doar că el mi-a dat viață.

ANSELME – El?

VALÈRE – Da.

ANSELME – Fără glume, da? Născocoște altă poveste mai puțin gogonată!

VALÈRE – Vă rog să nu-mi vorbiți în felul ăsta. Nu e minciună ce vă spun. Pot dovedi cu ușurință.

ANSELME – Cum îndrăznești să spui că ești fiul lui don Thomas d'Alburci?

VALÈRE – Îndrăznesc!

ANSELME – Află atunci că au trecut cel puțin șaisprezece ani de când acesta a pierit pe mare cu soția și copiii, încercând să-și scape viața de persecuțiile nemiloase iscate de pe urma tulburărilor din Neapole. Mulți nobili au plecat atunci în surghiun.

VALÈRE – Așa e. Însă aflați la rândul dumneavoastră, ca să nu mai vorbiți cu ușurință, că un băiat al lui, în vârstă de șapte ani, a fost scăpat de la înec împreună cu un slujitor de către o corabie spaniolă. Acel băiat sunt eu. Căpitanul corabiei m-a crescut ca pe copilul său și m-a ajutat să devin ostaș când vârsta mi-a îngăduit. De curând am aflat că tatăl meu n-a murit; am încercat să-i cercetez urmele, am ajuns aici, și o întâmplare, poruncită de providență, mi-a îngăduit s-o văd pe Élise. Așa m-am hotărât să rămân aici, trimițând pe altcineva în locul meu în căutarea părinților mei.

ANSELME – Ce dovezi ai putea aduce ca să ne arăți că spui adevărul?

VALÈRE – Mărturia căpitanului spaniol, un sigiliu de rubine aparținând tatălui meu, o brățară de agate pe care maică-mea mi-a pus-o la braț, și bătrânul Pedro, slujitorul care a scăpat odată cu mine de la înec.

MARIANE – Vai, spusele dumitale le pot întări eu, căci din câte mi-a fost dat să aud, m-am încredințat că ești fratele meu.

VALÈRE – Dumneata... sora mea?

MARIANE – Da. Cerul ne-a scăpat și pe noi, pe mama și pe mine, de la înec. Pe noi ne-au cules niște corsari de pe sfărâăturile corabiei. După zece ani, am scăpat de robie, ne-am întors la Neapole, dar am găsit totul vândut.

Am plecat la Genova, unde mama cu greu a mai putut aduna câteva rămășițe dintr-o moștenire irosită, iar de acolo am poposit în locurile astea unde de-abia ne ducem zilele.

ANSELME – O, cerule, nemăsurată e puterea ta! Veniți în brațele mele, copiii mei.

VALÈRE – Dumneata ești tatăl nostru?

MARIANE – Pe dumneata te plânge mama de atâta amar de vreme?

ANSELME – Da, fata mea, da, fiul meu, eu sunt don Thomas d'Alburci, pe care cerul l-a ocrotit de furia valurilor cu toți banii ce-i avea asupra lui. Dându-mi seama că viața îmi e în pericol la Neapole, am renunțat la el pentru totdeauna. Am găsit mijlocul să vând tot ce aveam acolo și m-am statornicit aici, unde voiam să-mi întemeiez un nou cămin, după șaisprezece ani de singurătată. Vă crezusem pierduți. Mulțumesc Domnului Atotputernic că v-a ocrotit!

HARPAGON – Acesta e fiul dumitale?

ANSELME – Da.

HARPAGON – Atunci te chem în judecată pentru cei zece mii de galbeni pe care mi i-a furat.

ANSELME – Fiul meu... te-a furat?

HARPAGON – Fiul dumitale!

ANSELME – De unde știi că el?

HARPAGON – Jupânul Jacques mi-a spus. Și domnul comisar i-a primit mărturia.

VALÈRE – Dumneata mă crezi în stare de așa o faptă?

HARPAGON – În stare, neînstare, eu vreau banii mei!

SCENA 6

CLÉANTE, VALÈRE, MARIANE, ÉLISE, FROSINE, HARPAGON,
ANSELME, Jupânul JACQUES, LA FLÈCHE, COMISARUL și AJUTORUL său

CLÉANTE – Tată, nu te mai chinui, te rog, și nu mai învinui pe nimeni. Am știri despre bănișorii tăi și, dacă te hotărăști să consimți la căsătoria mea cu Mariane, îi primești înapoi.

HARPAGON – Unde sunt?

CLÉANTE – Sunt într-un loc de care răspund. Acum dumneata să ne spui ce hotărăști: ori mi-o dai pe Mariane, ori s-a dus caseta.

HARPAGON – Nu s-a scos nimic din ea?

CLÉANTE – Nimic. Așa că vrem să știm dacă ai de gând să-ți dai consimțământul. Maică-sa o lasă slobodă să aleagă între mine și dumneata.

MARIANE – S-ar cuveni să mai adaug că acum am și un părinte de la care trebuie să mă ceri.

ANSELME – Seniore Harpagon, nădăduiesc că vei fi și dumneata de părere că e mai potrivit ca alegerea unei fete să cadă asupra fiului, mai curând decât asupra tatălui. Haide, nu ne sili să rostim vorbe pe care nu se cade să le auzi, așa că învoiește-te la dubla căsătorie, cum am făcut și eu.

HARPAGON – Ca să știu ce am de făcut, întâi să-mi văd caseta!

CLÉANTE – O s-o vezi nevătămată și neatinsă.

HARPAGON – Pe urmă, n-am bani de dat zestre copiilor mei.

ANSELME – Am eu pentru ei, de asta să nu duci grijă.

HARPAGON – Îți iei asupra dumitale cheltuiala celor două nunți?

ANSELME – Îmi iau. Mai dorești ceva?

HARPAGON – Îmi faci pentru nuntă și haine de socru?

ANSELME – Îți fac. Iar acum, să ne bucurăm în voie de ziua asta fericită.

COMISARUL – Mie cine-mi plătește ce-am scris?

HARPAGON – N-am nevoie de înscrisurile dumitale!

COMISARUL – Nu mai spune! Ori îți închipui că eu muncesc de pomană?

HARPAGON (*arătând către jupânul Jacques*) – Pentru osteneală, poftim, ia-l și spânzură-l pe dumnealui!

ANSELME – Seniore Harpagon, să-i iertăm înșelătoria.

HARPAGON – Dar îl plătești dumneata pe comisar?

ANSELME – Îl plătesc. Și acum, Mariane, să mergem repede să împărțăm mamei tale bucuria noastră.

HARPAGON – Iar eu să-mi revăd bănișorii mei.

